

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Joc de puncte în alb și negru

(Din expoziția de fotografii A.P.N.)

Foto: V. Belokoidov

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deja

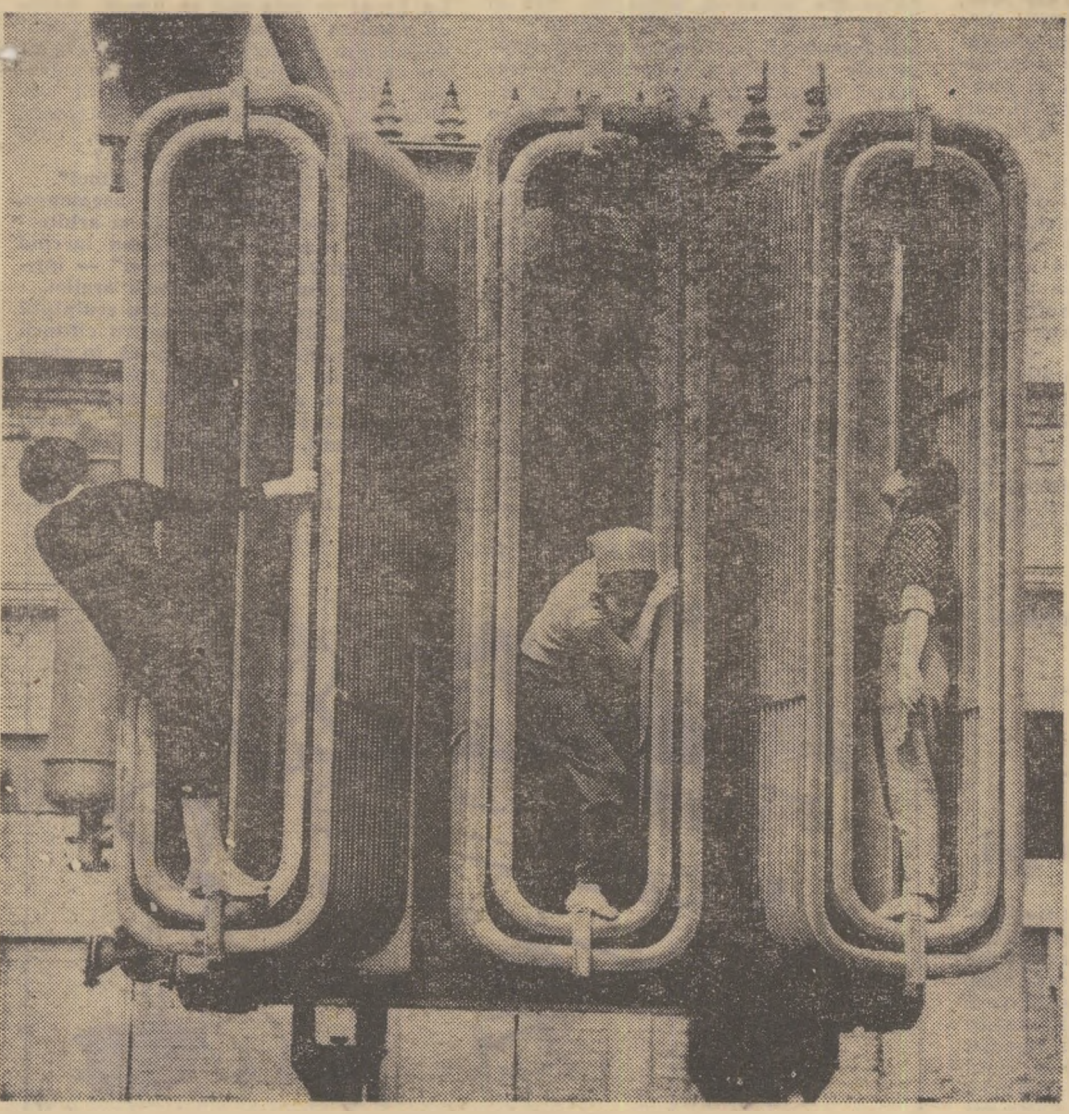
DIN SUMAR:

ANUL XXIV

18
(1207)

3 mai 1968

12 pagini, 1 leu

Triptic industrial

Foto: B. Kriștuf

- Agenți de circulație în eter
- O căldură... siberiană
- Nu fumați pe un butoi cu pulbere!
- Eroii își aplaudă moartea
- Un vis imposibil: perpetuum mobile
- Cine ne cheamă din Cosmos?
- Secretele sprinterilor subacvatici
- Yoga – elemente practice
- Este bine dezvoltat copilul meu?
- Impresii milaneze
- Aștept un leopard...
- Cariera schiurilor
- Interviu cu un papagal
- Să ne cunoaștem memoria
- Pagina de umor

V. Piatkov:

Țesătoarele

AVENTURA

A dispărut un soț (III)

Nimfodora Ivanovna părăsește zdrobită circumscripția de poliție, după identificarea cadavrului soțului ei. Un șir de incidente neplăcute o fac să accepte prietenia dezinteresată a vecinului ei, Astrov. Insoțită de acesta ia parte la o paradă pe Cîmpul Țarițin.

Nu-mă mai aduc aminte ce eveniment era sărbătorit prin strălucitoarea paradă pe Cîmpul Țarițin.

În Grădina de vară și la bariera ce dădea spre Cîmpul Țarițin se adunase, în ziua aceea, o mulțime impresionantă, de toate sexele, de toate gradele și toate virstele. În această mulțime se afla și Nimfodora Ivanovna, împreună cu bunul ei Astrov. Cu rugămintă și coate, însoțitorul ei îi cuceri un loc chiar în față, înaintea altor spectatori, iar el însuși se plantă în spatele ei, ferind-o de inghesuală și bucurindu-se că îi asigurase un loc bun. Dar, spre mirarea lui Astrov, Nimfodora dădu foarte puțină atenție paradei, întorcînd mereu capul spre stînga. Astrov nu putea înțelege ce-i atrăgea privirile într-azolo. Și, într-adevăr, cum ar fi putut dezlega această enigmă, de vreme ce nici Nimfodora nu o putea înțelege?

La o depărtare destul de mare, deasupra multor pâlării și pâlărioare, se vedea capul unui bărbat, cu păr negru și o figură rumenă, prelungă. Cînd Nimfodora descoperise deznădăjduită acest cap, un fior de gheață îi săgetase trupul și fruntea i se îmbrobonase de sudoare. Nu, nu mai era vorba doar de o asemănare cu soțul ei, cum remarcase la Astrov; nu, era chiar soțul ei...

Cînd parada luă sfîrșit, privitorii se îndreptară spre barieră în vâuri mari și începură să se risipească. Astrov ar fi vrut și de astă dată s-o ferească pe Nimfodora de inghesuală, dar femeia dispăruse de lingă el. Se învîrti de colo pînă colo, dar nu fu chip să dea de ea.

Nerăbdătoare să-l vadă de aproape pe necunoscutul ce semăna leit cu bărbatul ei, Nimfodora nu mai așteptase serviciile lui Astrov și, fără un cuvînt, se grăbise să taie valul mulțimii dincolo de care se afla omul ei. Valul mulțimii o purtase cu el, iar dînsa nu i se împotrivi deloc. Dimpotrivă, se bucurase, pentru că valul omenesc în mișcare o apropia de cel spre care tindea cu toată făptura. Necunoscutul era îmbrăcat elegant, așa cum bietul ei soț nu se îmbrăcase niciodată. Și, la un moment dat, începuse chiar să creadă că se înșelase. Dar necunoscutul spuse ceva și Nimfodora tresări. Era glasul soțului ei, pronunția și tonul lui. Nu mai încăpea nici o îndoială. El era, Alexandr, soțul ei, sculat din mormînt, viu și înfloritor, mai viu și mai înfloritor ca niciodată.

Nimfodora simți că amețește; îi era ba cald, ba rece, inima îi bătea îngrozitor, singele îi fierbea în vine, picioarele îi tremurau. Nici nu băgă de seamă că se sprijinise de un bărbat aflat aproape de soțul ei. Omul o privi mirat și nu îndrăzni să se miște, căci chipul Nimfodorei devenise aproape înfricoșător: emoțiile o desfiguraseră. Stătea țepănă, ca o statuie de marmoră, cu pieptul scos în afară, cu ochii ieșiți din orbite, cu fața galbenă, ca lămîia, cu buzele tremurînde. Era o imagine vie a groazei. Și, într-adevăr, sufletul Nimfodorei era plin de o spaimă cum nu mai încercase niciodată, o spaimă de moarte. Îl avea în fața ochilor pe

omul pe care-l iubise din toată inima, pe care-l alintase cu toate mîngîierile posibile și pe care apoi, într-o bună zi, îl găsise întins pe o bancă la o circumscripție de poliție, total desfigurat. Iar acum el se afla din nou în fața ei, cu prospețimea unui prunc. Cum de fusese cu puțință o asemenea minune? Era un om ca toți oamenii sau diavolul în persoană, ori un rob de-al diavolului, care și-a vîndut sufletul pentru o duminică în care să-și împlinească poftele lumești? Aceste gînduri străbateau ca niște fulgere orizontul întunecat al imaginației Nimfodorei, dar ea nu putea să se prindă de nici unul din ele spre a-și explica inexplicabilul. Rațiunea o împiedica. Pînă la sfîrșit, cu inima cit un purice, se hotărî: „Am să vorbesc cu el”. În clipa aceea, însă, se auzi un țipăt: „Uitați-vă! Uitați-vă!” Pe Cîmpul Țarițin se întîmplase ceva. Toată lumea se îngrămădi înapoi spre barieră și Nimfodora, cu inima zbuciumată, îl pierdu din vedere pe necunoscutul ei soț și se trezi singură. Îi scruta cu privire pe cei din jurul ei, dar trebuî să constate: Nu-i el! Nu-i el! Nu-i el!

Subjugată de un singur gînd și plină de un singur sentiment, Nimfodora începu să se învîrtească pe aleile umbroase ale parcului, sperînd să-l găsească pe cel pierdut. Umbla repede, aproape fugind, cu rochia în neorîndială și ochii stîcînd de emoție. Înfricoșată, trecătorii se dădeau de-o parte din fața ei, crezînd-o nebună. Bărbații își dădeau coate arătîndu-și umerii ei dezgoiți; femeile se dădeau în lături roșind. Dar Nimfodora a lerga mereu, scrutînd cu privire de foc chipurile celor ce-i ieșeau în cale. Deodată se oprî. O clipă, două... Apoi o luă din nou la fugă și se prăbuși la picioarele lui, țipînd: „Alexandr!”

(Va urma)

I. Goncharov

VITRINA

Salturile imaginației

Dacă azi, în literatura științifico-fantastică, anticipațiile asupra explorărilor spațiale sau asupra razei nimicitoare cu bătaie lungă nu mai au priză în sine, nici chiar susținute de o arhitectură epică solidă, cele două romane fantastice ale lui Alexei Tolstoi aduceau, imediat după 1920, poezia ciudată a unui vizionarism științific pe atunci încă greu descifrabil. Firește, nu numai acesta era (și continuă a fi) meritul scriitorului,

A. N. Tolstoi: „Aelita”. Editura tineretului, București 1968.

care a compus cu farmec romantic și cu o bună susținere epică „Aelita” și „Hiperboloidul inginerului Garin”. Cei care consideră literatura științifico-fantastică un soi de vehicul al noutăților științifice (sau al insolitului paraștiințific) greșesc tot așa ca și cei care sînt satisfăcuți de calitățile literare, indiferent de ideile prezente în text. Previțiunea științifică, tratată ca gîndire specifică a unor personaje literare sau ca un ideal al acestora, materializabil, este un element organic al narațiunii, în care ficțiunea este în linii foarte mari verosimilă, dar nu neapărat adevărată.

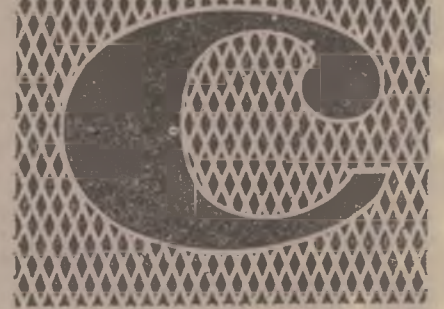
Faptul că cele două romane ale lui Alexei Tolstoi au intrat de mult, cum se spune, în fondul de aur al genului, s-a datorat bineînțeles mai întîi puterii de invenție literară a scriitorului, dar și intuiției lui de vizionar științific. Nu trebuie să uităm, de pildă, că acest scriitor s-a exersat, pînă la scrierea unui puternic roman istoric (Petru I), în deshumarea trecutului, nici că a posedat bune studii științifice, de vreme ce a plecat de la o diplomă de inginer.

Nu tot ce citim în cele două romane este cu desăvîrșire nou pe plan științifico-fantastic, dar nu asta e important. Călătoria spațială a lui Los spre Marte, planeta Aelitei, are o mulțime de precedente literare; ba chiar raza hiperboloidului construit de inginerul Garin este poate o moștenire a „razei verzi” imaginate de Jules Verne. Personalitatea trufașă și nițel dementă a lui Garin are strămoși apropiați în unii dintre eroii lui H. G. Wells, așa cum inginerul astronaut din Aelita coboară din zburătorii jules-verneeni de tipul Robur, Barsac etc. Sînt în cele două romane și naivități (stiul „războiului” sfîrșit de Gusev pe Marte, viața intimă a lui Garin). Dar ce este mai important rezidă în deosebitul farmec al idealului și al aventurii de dragul cunoașterii: o rachetă construită cu mijloace rudimentare, într-o magazie, care însă ajunge în Marte, un hiperboloid construit cu mijloace rudimentare, care însă emite un fascicol de raze cu efect total.

Finalul ambelor cărți e amar; scriitorul — printr-un paradox numai aparent — susține idealul aventurii și în același timp condamnă aventura, vrînd să sugereze oamenilor necesitatea efortului comun atunci cînd se naște dorința atingerii unor idealuri majore. Ingerul Los s-a întors pe Pămînt și îl urmăresc vagile semnale radio din Cosmos, care sînt strigătele de dor ale Aelitei. Garin și-a speculat invenția spre a deveni stăpînul total al unei lumi pe care nu știe s-o stăpînească, fiindcă e singur și fiindcă ocolește tocmai interesele acestei lumi. Pline de sugestii, uneori sarcastice, care se leagă perfect de viața terestră, incandescente de focul pasiunii de a cunoaște, încărcate de previziuni uimitoare și de bune cunoștințe mitologice, dar și de psihologie modernă, scrise cu nerv și multă poezie, romanele „Aelita” și „Hiperboloidul inginerului Garin” (prezentate de Editura tineretului în traduceri elegante, grijulii) cheamă la recitare. Lectorul are în plus plăcerea — mai ales azi — a farmecului unor regăsiri: Marte a fost repopulat cîndva de o emigrație atlantă, gonită de o catastrofă terestră; la întoarcerea rachetei una din dificultățile de manevră este ocolirea ploii de meteoriți; caracterul nociv al societății tehnocrate marțiene; sau laserul de azi (un fel de rază a lui Garin); ironia finalului aceluiași Garin, care abuzase de personalitatea sa, socotindu-și-o unică etc.

Este interesant de remarcat că mai toată literatura științifico-fantastică sovietică, indiferent de cursul literar sau de zona anticipațiilor științifice, trăiește

cartea

mai ales (chiar după cîteva decenii) din suflul romantic al autorului Aelitei. Cred că aceasta este cea mai fermă autentificare a ilustrului certificat de perenitate pe care istoria literaturii științifico-fantastice i l-a dat lui Alexei Tolstoi.

Victor Kernbach

MICA ISTORIE LITERARĂ

Tolstoi sculptor

„Avea niște mîini uimitoare: urite, noduroase, din pricina venelor mari dar, cu toate acestea, extrem de expresive, vîdînd forță creatoare. Probabil că și Leonardo da Vinci avusese asemenea mîini. Cu așa mîini poți face orice”, a scris Gorki despre mîinile lui Lev Tolstoi.

Obsesia lui Gorki este confirmată de pasiune, este drept pasageră și puțin cunoscută, a lui Lev Tolstoi pentru sculptură.

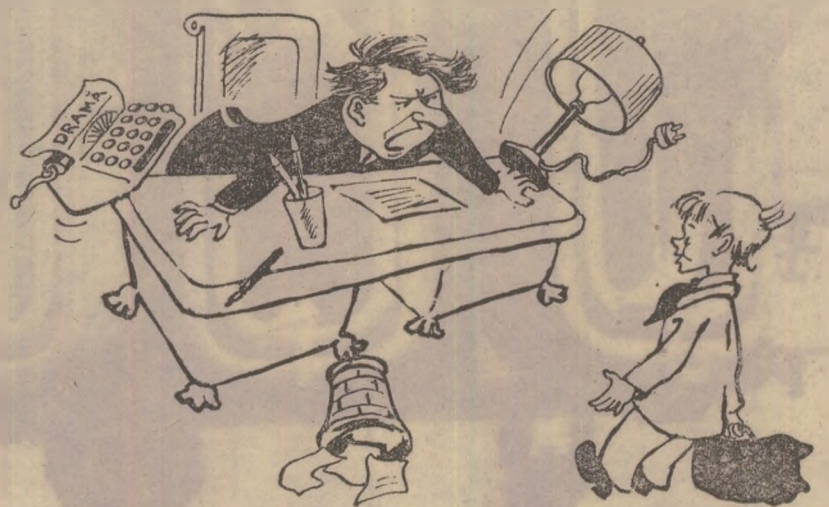
Intr-adevăr, într-o scrisoare către A.A. Fet, datată 10 mai 1866, Tolstoi îi scria poetului: „Profitînd de actuala mea ședere la Moscova am început să învăț a sculpta. N-am să fiu un artist, dar această ocupație mi-a și dat multă satisfacție și multe învățăminte”.

Autorul romanului „Război și pace” se apucase de treabă cu toată seriozitatea, făcîndu-și ucenicia la sculptorul N.A. Ramazanov. Faptul este consemnat în memoriile fiicei acestuia, A.N. Ramazanova, care afirmă: „El (Tolstoi) l-a rugat pe tata să-l ia ucenic, întrucît vroia să se convingă dacă are talent de sculptor. A început să frecventeze cu regularitate atelierul și să lucreze stăruitor... Intr-o zi, mama, știind că Lev Nikolaevici sculptează capul Antigonei, l-a întrebant: — Lev Nikolaevici, cum merge Antigona dumneavoastră?”

— Prost... Seamănă cu un buboi”. Tolstoi a frecventat, de asemenea, Școala de pictură, sculptură și arhitectură, iar acasă se perfecționa lucrînd la o sculptură — „Calul roșu” — intitulată așa din pricina culorii argilei.

Pasiunea lui Tolstoi pentru sculptură n-a durat, (din fericire pentru cititorii lui) prea mult. Se știe doar că, în afară de Antigona și de „Calul roșu”, a mai modelat în argilă chipul soției sale, Sofia Andreevna Tolstaia și bustul sculptorului I. G. Ghinzburg.

IN FAMILIA DRAMATURGULUI

— Cum? Ai luat un 2?

— Iar faci o tragedie dintr-un fleac, tată!

PROBLEME ȘI SOLUȚII

O căldură... siberiană

După cât se pare, siberienii nu vor mai ști ce-i frigul!

Într-adevăr, căutând petrol, geologii sovietici au descoperit, sub doi kilometri de roci sedimentare, o fantastică mare de apă caldă, cu temperaturi va-

un puț săpat încă acum câțiva ani. Cu acest prilej s-a văzut că ele au efect cert în tratamentul hipertensiunii, poliartritei și al bolilor de piele. În consecință, se preconizează crearea unui număr de treizeci de stațiuni balneare ce vor utiliza noua bogăție.

Fizicienii ucrainieni care au explorat resursele acestei mări calde au, de altfel, planuri și mai mari; provocând explozii în puțuri, ei speră că se vor putea

eroare de un grad în determinarea poziției avionului nu-i schimbă practic cursul pe o distanță de 300—400 km, pe un drum mai lung îl deviază cu câteva zeci de kilometri. Stațiile de control aflate pe sol nu-l pot ajuta să-și îndrepte greșeala, căci ele nu-l urmăresc direct, ci tot prin indicațiile primite de la bord și conținând deci aceeași eroare. De aceea, pentru a reduce la zero riscul ciocnirilor, avioanele sînt repartizate pe rute paralele în așa fel încît să respecte următoarele distanțe: 212 km pe laterală, 600 m pe verticală și 20 de minute de zbor (dacă parcurg o rută în același sens).

Pentru a putea reduce această „pierdere” de spațiu trebuie rezolvate două probleme: localizarea cât mai exactă a avioanelor, independent de sistemul lor de navigație, și o comunicare rapidă între ele și stațiile de control în vederea corectării traiectoriei. Soluționarea lor va aduce cu sine și un avantaj economic: urmînd o traiectorie cât mai apropiată de cea teoretică, care este și cea mai scurtă, avioanele vor economisi carburant.

Există în momentul de față aparate cărora li s-ar putea încredința rezolvarea acestor probleme? Da, sateliții „staționari”. În calitate de releu ei asigură o foarte bună legătură prin radio între sol și avion și, stînd nemîșcați într-o poziție cunoscută, servesc drept reper pentru localizarea avionului.

Grație lor distanța laterală dintre avioane se va reduce la 110 km și intervalul de zbor prin același culoar aerian, la 10 minute.

Pînă la realizarea unor sateliți speciali, Asociația de transport aerian internațional propune ca în 1970—71 să se aloce circulației aeriene o parte din canalele cu frecvență foarte înaltă ale sateliților „staționari” de telecomunicații

hidrotehnice de pe malul stîng al Vahșului și a tunelului de irigație.

— Trebuie să te uiți unde să sfîrșește aleia!

Desen de V. Tamaev

Undeva în Siberia: temperatura apei plus 4 grade, temperatura aerului minus 53 de grade

riind între +40—60 grade la suprafață și +160 grade în adînc.

Cercetări asidui au izbutit să-l delimiteze dimensiunile. Mai întinsă decît Mediterana, această mare caldă subterană este situată în Siberia apuseană, de la Ural la munții Saian, din stepele Kazahstanului pînă la Cercul polar.

În problema originii ei, se mai conturează pentru moment două grupuri de păreri, două teorii. Cea dintîi socotește că apele mării calde ar proveni din mări de altădată; cealaltă consideră că ele n-au ajuns niciodată la suprafață, fiind încălzite de energia degajată în momentul formării munților.

În ce privește însă utilizările ce ar putea fi date apelor calde, opiniile sînt unanim entuziaste. În primul rînd se vor putea încălzi orașele și serele pentru culturi, la un preț de cost foarte scăzut. Apoi se va putea obține energie electrică. O primă centrală care urmează a funcționa grație energiei geotermale se și află în construcție.

În al doilea rînd, apele mării calde vor putea contribui la recuperarea petrolului, foarte abundent în regiunea respectivă; într-adevăr, apa arteziană injectată în straturile de petrol nu provoacă procese chimice dăunătoare.

În sfîrșit, marea subterană se vedește a fi foarte bogată în săruri minerale: 10—80 de grame de diferite săruri la litru. La Tobolsk sînt acum în studiu proiectele unei uzine de extracție a iodului.

Dar și virtuțile terapeutice ale mării calde subterane sînt tot mai insistent luate în considerare, fiind revelate de

crea imense cazane subterane capabile să pună în funcțiune centrale de 1000 de megawați.

CE SE DISCUTĂ

Agenți de circulație în eter

„În 1980 transportul aerian va avea nevoie de 8500 de avioane, din care 7000 cu reacție”, a declarat recent directorul general al Asociației internaționale de transport aerian. Pînă atunci traficul aerian de mărfuri va crește de 12 ori, iar cel de persoane se va împătri, atingînd 770 milioane de pasageri pe an.

Intensificarea rapidă a circulației risică să încarce prea mult liniile aeriene, în special cele foarte frecventate. Deasupra Atlanticului de Nord, de pildă, zburau în 1962 concomitent cîte 50 de avioane, în ambele sensuri. Cinci ani mai tîrziu aceasta cifră se dublase. Care va fi situația în 1980, cînd își vor fi început activitatea regulată avioanele de transport uriașe și cele supersonice? Este greu de făcut previziuni, în primul rînd pentru că un aparat de mare capacitate va înlocui cu siguranță două cvadrimotoare actuale și în al doilea rînd deoarece, zburînd aproape de trei ori mai repede decît avioanele „normale”, aparatele supersonice vor ocupa spațiul mai puțin timp. În aceste condiții s-ar putea să se evite aglomerația. Dar nu se știe încă ce proporție din trafic va fi preluată de aceste două tipuri de avioane, deoarece ele costă foarte scump. Pentru a fi cât mai plauzibile, pronosticurile trebuie deci să țină seama atît de creșterea volumului transportat, cît și de înzestrarea companiilor aviatice. Curba calculată astfel tot pentru nordul Atlanticului spune că în 1975 la anumite ore se vor putea afla în aer pînă la 200 de avioane, din care 40 la sută vor fi probabil supersonice, ceea ce nu simplifică lucrurile.

Cum este reglementată acum circulația aeriană? O linie aviatică nu poate fi comparată cu o șosea, pe care ești obligat să o urmezi dacă vrei să ajungi la destinație, nu în șanț. Nimic nu împiedică un avion să se abată cu cîteva kilometri la stînga sau la dreapta; el deviază chiar vrînd-nevrînd de la traiectoria ideală, deoarece pe distanțe foarte mari se fac simțite imperfecțiunile aparatelor de navigație. Dacă o

MERIDIANE SOVIETICE

Piramida lui Kheops în albia Vahșului

Acum cîteva săptămîni, seismografele din Dușanbe, Tașkent, Alma-Ata înregistrează un cutremur de pămînt de gradul nouă cu epicentrul în defileul Baipaza, nu departe de șantierul hidrocentralei de la Nurek. Seismologii din regiune nu au intrat însă în panică, ci și-au văzut liniștiți de treburi. Fuseseră din timp avertizați asupra cauzei și urmărilor puternicei zguduituri.

Cauza: o puternică explozie dirijată care a dislocat 2 milioane de metri cubi de rocă stîncosă, aproape cît piramida lui Kheops.

Urmările: închiderea cursului rîului Vahș cu un baraj de 60 de metri înălțime.

Experiența din defileul Baipaza este fără precedent. Într-adevăr, este pentru prima oară în practica mondială a hidroconstrucțiilor cînd se realizează un baraj de anrocamente cu ajutorul unei explozii dirijate. Și, tot pentru prima oară, explozia a fost practică în imediata vecinătate a construcțiilor principale: nodul hidraulic se află la 300—350 metri de locul exploziei.

Pentru a bloca albia vijeliosului Vahș s-au utilizat 2000 de tone de exploziv, care a fost pompat în galerii prin conducte. Pregătirile în vederea exploziei au durat circa trei săptămîni, iar explozia propriu-zisă șase secunde. Dacă materialul dislocat prin explozie ar fi fost transportat cu autobasculante cu capacitatea de 25 de tone fiecare, ele ar fi trebuit să facă 150000 de curse. Merită semnalat și faptul că explozia a avut loc după terminarea construcțiilor

NOUȚĂȚI

În așteptarea alimentelor conservate prin iradiere

În ultimul timp, în industria alimentară dintr-o serie de țări, printre care și Uniunea Sovietică, au fost întreprinse experiențe pentru conservarea alimentelor prin iradiere. Probele care au durat mult timp și observații biologice pe mii de animale hrănite cu alimente iradiate au demonstrat că procedeul este complet inofensiv și au înlăturat ideile preconceptuate despre un așa-zis pericol al conservării prin mijlocirea atomului. Legumele și fructele, alimente perisabile, oferite consumatorilor fie înghețate, fie deshidratate, își păstrează prin iradiere timp îndelungat întreaga prospețime precum și vitaminele, lucru pe care frigul congelatorului sau căldura etuvei nu-l pot realiza decît într-o măsură limitată.

Așadar, după ce metoda iradierii va depăși stadiul de laborator pentru a trece la stadiul semiindustrial și apoi industrial, rezervele alimentare ale lumii vor putea fi conservate în deplină siguranță. Se poate ridica, însă, întrebarea dacă conservarea atomică la scară industrială este și rentabilă. Specialiștii îi dau un răspuns afirmativ, căci la un radiator de talie mijlocie, capabil să trateze două tone de legume sau de alte alimente pe oră și funcționînd 7000 de ore pe an costul tratamentului per kilogram ar fi de numai cîteva bani.

De altfel, tot datorită iradierii nucleare, rezervele alimentare ale lumii s-au îmbogățit cu opt noi varietăți de plante, dintre care unele au și fost comercializate. E vorba de soia cu maturare precoce și orezul cu o înaltă productivitate, de piersicile gigante cu maturare precoce, de grîul cu conținut bogat în proteine și de orzul ameliorat. Aceste varietăți au fost obținute cu ajutorul unor mutații provocate prin iradiere cu raze gama, ultraviolete, X, sau al unor produse chimice radionimitice.

Fără cuvinte

Desen de Romas Palcauskas

NU FUMAȚI PE UN BUTOI CU PULBERE!

Surprizele unor
„încărcături
inofensive“

John Clinton se pregătea tocmai să plece la redacție, când auzi sunind telefonul. Un glas feminin cunoscut îl anunță emoționat: „Johnny, du-te imediat în port. Pe un vapor a izbucnit un incendiu. Totul e învăluit într-un nor de fum de parcă ar fi pe front. O să fie un reportaj grozav. Nu pierde ocazia. Du-te imediat!“.

Tinărul John Clinton dorea de mult să scrie niște reportaje senzaționale. Dar în micul port Texas-City de pe țărmul Golfului Mexic nu se petreceau evenimente ieșite din comun, iar ultima jefuire a băncii fusese repartizată altor reporteri...

După 12 minute, un „Pontiac“ vechi stopă în preajma cheiului Nr. 0. Strecurindu-se grăbit prin mulțimea de gură cască, John văzu silueta cenușie a unui vapor sub pavilion francez. Vasul se numea **Grandcamp**, fusese înregistrat la Marsilia și avea un deplasament de 10 000 de tone. Din cala numărul patru ieșeau trîmbe groase de fum albicios.

Cu privirile ațintite spre cala deschisă, Charles de Gellebonne, căpitanul vasului, răspunde fără chef la întrebările reporterului:

— Da, am început să încărcăm vasul acum cinci zile. Luăm îngrășăminte minerale. O încărcătură curată, inofensivă. Pînă acum am ridicat la bord 2300 de tone. În spațiul dintre punți se află arhide, sizal și strunguri. Cum terminăm de încărcat și reparăm vasul, pornim spre Bordeaux. Cred că o să stingem incendiul curînd.

Neputînd obține mai mult de la posesorul căpitan francez, Clinton îl fotografie și părăsi puntea superioară înoreptîndu-se spre cală. Acolo, izbuti să afle unele amănunte de la marinarii, docherii și pompierii care se foiau de colo-colo. Iată-le, pe scurt.

Docherii începuseră lucrul la 8 dimineața. Cînd deschiseră bocaportii calei văzuseră un fuio de fum strecurîndu-se între bordaj și uriașă stivă de saci cu îngrășăminte. Mai întîi turnaseră apă cu cîmile și gălețile. Apoi puseră în funcțiune extincătoarele. Dar fumul se întea. Un docher propuse să se aducă pe punte furtunuri de incendiu, dar secundul interzise ca ele să fie aduse pe puntea principală a vasului, întrucît s-ar fi putut degrada încărcătura. Mai mult, ordonă să se închidă cala și să fie umplută cu aburi. Peste cîteva minute, însă, capacele bocaportilor săriră în aer și din cală începură să țîșnească limbile portocalii ale unor vilvătăi de rău augur. Asta-i tot ce izbuti Clinton să vadă și să audă.

Pe punte nu se mai putea rămîne. Dogoarea și fumul inecăcios îi siliră pe oameni să părăsească vaporul în flăcări. Pe bord rămăseră doar căpitanul și cîteva pompieri din oraș. După ce mai făcu 3—4 fotografii în care prinse mulțimea de pe chei, Clinton urcă în mașină. Se grăbea să predea la redacție fotografiile și reportajul despre incendiu. Peste cîteva clipe „Pontiac“-ul lui părăsi portul. În clipa aceea tinărului reporter nici nu-i trecea prin minte că cele șaptesprezece fotografii făcute de el aveau să fie publicate în primele pagini ale tuturor ziarelor mari din țară. Dar așa s-a întîmplat. Pentru ziarele americane din 1947 fotografiile lui Clinton au fost senzația nr 1

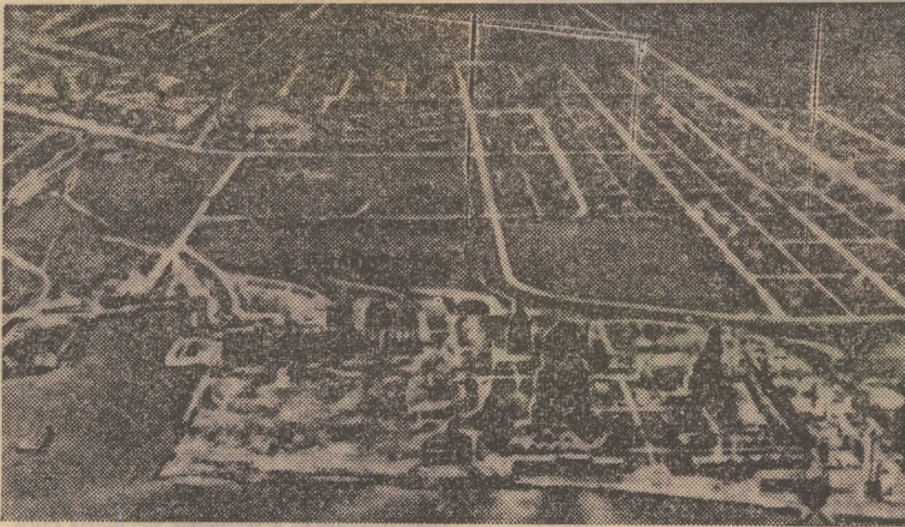
O grenadă de 10 000 de tone

Clinton mai gonia pe străzile orașului, cînd deasupra cheiului la care era ancorat **Grandcamp** izbucni, cu o forță nemaipomenită, o uriașă limbă de foc roșie-cafenie. O explozie asurzitoare, fără precedent pe acele meleaguri, își răspîndi ecoul deasupra micului golf Galveston. **Grandcamp** se desfăcu, ca o uriașă grenadă în sfărîmături mici. Apa din fața cheiului în care cu o clipă înainte fusese ancorat vaporul năvăli pe țărm într-un val imens. Rezervoarele de petrol și construcțiile portuare din preajmă se prăbușiră cosite parcă de o mină nemiloasă.

Forța exploziei fu extraordinar de violentă, monstruoasă. Resturi de metal încins din carcasa vaporului, fragmente de mașini și cazane, strunguri mutilate de explozie, sute de baloturi de sizal cuprinse de flăcări zburară în văzduh, căzînd apoi asupra orașului și a golfului pe o rază de două mile...

Și totuși, cumplita explozie care s-a produs la 16 aprilie 1947, ora 9 și 12 minute, a fost numai preludiul catastrofei din Texas-City, centru al industriei chimice din sudul Statelor Unite.

Resturile de metal încins care cădeau asupra orașului și baloturile aprinse de sizal au constituit sursa a sute de focare de incendiu. Depozitele de petrol și benzină se aprindeau unul după altul în ritmul unei reacții în lanț. Din rezervoarele sparte curgea țîței, care se aprindea în contact cu prima bucată de metal încins. Ardeau antrepozite, case,

Zona distrusă a orașului, văzută din avion la 19 aprilie 1947

mașini, ardeau străzi întregi... Portul fu izolat de oraș printr-un perete de foc. Nu avea cine stinge incendiul căci detașamentul de pompieri din localitate pierise în timpul exploziei de pe vapor...

În oraș izbucni panica. Nimeni nu știa ce se întîmplase. Apoi, în Texasul care ardea ca o torță, începură să sosească echipe de pompieri din localitățile vecine: Galveston și Houston. Dar nimic nu mai putea ajuta orașului în pragul pieirii: la fiecare jumătate de oră izbucneau alte focare de incendiu. Stația de radio nu mai funcționa. Pe străzile învăluite de fum treceau, strecurîndu-se printre ruine și cadavre, mașini ale poliției. Megafonele lor indicau locuitorilor înnebuniți de spaimă locurile cele mai puțin primejdioase pe unde se puteau evacua. Soldații veniți din fortul Crocker încercau să salveze ce se mai putea salva, scoțînd răniți de sub dărîmături. La cererea primarului, aproape toate unitățile de pompieri din statul Texas fură trimise acolo, ca să stingă incendiile.

La ora 1 și 10 minute noaptea, după ce mare parte din focarele de incendiu fuseseră lichidate, deasupra portului prînseră să se înalțe niște limbii de foc și mai răsunară încă două explozii; săriseră în aer vapoarele **Hyghflyer** și **Wilson Keen**, cu o „încărcătură inofensivă“ la bord.

Lupta disperată cu focul dură mai bine de trei zile. În zorii celei de a patra, cînd vilvătăile fură stinse și fumul se împrăștiă, ziaristii din alte orașe sosiți la fața locului văzură un tablou cumplit. Mai bine de o treime din oraș fusese mistuită de incendiu. Cincisprezece mii de oameni rămăseseră fără adăpost. Trei sferturi din întreprinderile chimice fuseseră nimicite. Pagubele materiale se ridicau la aproape o sută de milioane de dolari.

Cum se explică totuși această catastrofă atît de neașteptată și de cumplită? De ce a explodat în cală azotatul de amoniu — o „încărcătură inofensivă“?

„Pentru încălcarea regulilor de circulație“

În timpul evenimentelor sus amintite, o școală din Texas-City fu transformată în morgă provizorie. Acolo se aduceau cadavrele celor care-și pierduseră viața în timpul sinistrului. Erau aproape o mie. Medicii, anchetatorii și polițiștii încercau să le identifice. Cum, însă, din cauza incendiului, nu aveau la îndemînă hîrtie, trebuiau să noteze principalele date despre victime pe niște formulare ale poliției. Și, culmea ironiei, fiecărui cadavru i se atașă un talon standard cu inscripția: „Pentru încălcarea regulilor de circulație“. Un ziarist observă, însă, sumbru: „În acest caz ar fi trebuit să luăm taloane de la pompieri pe care scrie: „Amendă pentru fumat“. Această replică îi ajută

O a doua catastrofă după cea din Texas-City a avut loc după numai alte nouă zile, dar departe de Golful Mexic și de Brest: în portul australian Melbourne. Cauza exploziei a rămas și de data aceasta un mister. Un singur lucru se știe și anume că la bordul cargoului englez se aflau și circa 40 de tone de clorat de sodiu.

L. Skriaghin

Cîteva precizări

O seamă de îngrășăminte chimice — produs prețios și util — reclamă o atenție deosebită. Azotații: de potasiu, de sodiu, de calciu și de amoniu — sînt cunoscuți de multă vreme. Azotatul de amoniu conține pînă la 35 la sută azot legat, care e absorbit în întregime de sol. În același timp, însă, azotatul de amoniu este principalul component al unor substanțe explozive — amoniții. Dacă se amestecă, bunăoară, azotat de amoniu cu făină de coajă de pin se obține substanța explozivă dinamon; în combinație cu praf de aluminiu rezultă amonalul etc. Dar în anumite condiții azotatul de amoniu poate exploda și fără adaosuri inflamabile. Se știe că această substanță nu se aprinde de la scînteie și poate să nu explodeze nici chiar arsă pe foc — în cantități de pînă la 200 de kg.

Cu toate acestea, la anumite intervale, omenirea a fost martoră a unor explozii catastrofale pricinuite de azotatul de amoniu. Astfel, în 1916, la o fabrică de îngrășăminte din Oakland (S.U.A.) au făcut explozie din motive necunoscute 3 tone de semifabricate de azotat de amoniu, care se aflau în „baie de aburi“. În 1921, în orașul Kriwald au explodat de asemenea două vagoane cu azotați. În același an, acest produs a pricinuit cea mai catastrofală explozie de pe pămînt (înainte de apariția bombeii atomice). Și iată cum. La fabrica de îngrășăminte chimice din orașul german Oppau se producea un amestec de azotat de amoniu cu sulfat de amoniu, îngrășămintă care se bucura de cerere numai toamna și de aceea era ținut în depozite. Era vorba în speță de o cantitate de 4500 de tone. Îngrășămintul se presese atît de tare încît nu mai putea fi ridicat nici cu lopata, nici cu ranga și nici chiar cu tîrnăcopul. Se hotărî, dar, să se foreze niște scobituri și să se arunce în aer masa compactă cu ajutorul unei cantități mici de pulbere explozivă. După o serie de experiențe desfășurate în bune condițiuni, urmară cîteva explozii care nu alarmară pe nimeni. Dar în dimineața zilei de 21 septembrie 1921, în cursul unei noi explozii, toată masa de azotat sări în aer. Din fabrica de îngrășăminte nu rămase nici urmă, iar mai bine de jumătate din oraș fu distrusă pînă, în temelii.

Analiza multor catastrofe arată că ele nu sînt declanșate de o singură cauză, ci de cîteva — „suprapuse“, fiecare din ele neputînd pricinui separat o asemenea calamitate. În cazul semnalat la început, teama secundului de pe **Grandcamp** că apa ar putea să strice îngrășămintele a fost principala cauză a sinistrului. Pe de altă parte, ordonînd închiderea calei, secundul a comis o greșeală fatală. Azotatul de amoniu este atît de bogat în oxigen, încît un curent de aer ar fi redus oxidarea. În procesul de descompunere care începuse, azotatul a alimentat cu oxigen materialele care ardeau în cală: saci de hîrtie, ambalaje și dușumele de lemn. Încercarea de a stinge focul cu aburi s-a dovedit o greșeală fatală. Explozia de pe **Ocean Liberty** se deosebește foarte puțin de explozia de pe **Grandcamp**, întrucît e vorba de aceleași substanțe.

Concluzia se impune de la sine: în cursul transportului și la depozitare, azotații, clorații și, în genere, toate produsele cu conținut excesiv de oxigen trebuie scotite un material exploziv potențial.

A. Ivolghin

Ecoul catastrofei din Texas

După numai trei luni, o calamitate similară fu cit pe ce să se abată asupra portului francez Brest. La 28 iulie 1947, ora 12,30, izbucni un incendiu la bordul vasului norvegian **Ocean Liberty**. În calele vasului se aflau peste 7 000 de tone de măruri, între care 3 300 tone de „îngrășăminte inofensive“. Într-o oră vaporul fu cuprins în mare parte de flăcări. La 1 și 45' autoritățile portuare începură să remorcheze vasul în larg izbutînd să-l ducă la jumătate de milă depărtare de construcțiile portului. Încercările de a-l scufunda, însă, nu dădură nici un rezultat, căci nu se putea ajunge la vane. Către seară, la ora 5 și 38 de minute izbucni o explozie cumplită. Din tot echipajul cargoului, care încerca disperat să stingă incendiul, nu izbuti să se salveze nici un om. Deși explozia se produsese la o distanță apreciabilă de țărm, se înregistrară peste 500 de răniți grav. Ploaia de resturi încinse de metal și din încărcătură provocă noi incendii. Daunele pricinuite construcțiilor portuare se ridicară la circa 3 milioane de lire sterline,

MAESTRII SCENEI ȘI ECRANULUI

Andrei Popov în toate felurile

Întii despre statornicia lui, Andrei Popov a venit la studioul Teatrului Central al Armatei Sovietice la jumătatea deceniului al patrulea, când tatăl lui, Alexei Popov, a preluat conducerea artistică a teatrului. Din 1963 această funcție o îndeplinește fiul. Dar Alexei Popov i-a lăsat nu numai această „moștenire” tirzie, ci și o timpurie pregătire artistică dintre cele mai temeinice. Excelent regizor-pedagog, i-a dezvăluit legile artei transunerii în rol, l-a învățat să trezească „emoția intelectuală” și l-a educat în spiritul unei severe autoexigențe omenestii și artistice. Adăugând la aceste învățăminte talentul, Andrei Popov a devenit actor de frunte al scenei și ecranului sovietic.

În registrul comic a excelat în multe roluri, dar „capul de coloană” rămâne Hlestakov, falsul revizor care profită din plin de prostia și venalitatea autorităților orașelului provincial unde se oprește fiindcă n-are cu ce pleca mai departe. Spectacolul „Revizorul” a finit mult timp afișul Teatrului Central al

În filmul „Stele în plină zi” (în rolul tatălui)

Armatei Sovietice. Se părea că actorul își găsisse domeniul ideal de exprimare. Dar...

Pitorescul vagabond romantic Celkaș, din ecranizarea nuvelei cu același titlu a lui Gorki, n-are nimic comun cu predecesorul său Hlestakov și nici cu succesorul său din filmul „Sfioasă” — tip închis, posomorât, nefericit și aducător de nefericire; brunetul, frumosul și energicul Petruccio, cu inima deschisă spre viață, din spectacolul teatral „Imblinzirea scorpiei” nu amintește cu nimic de otrăvitul Jago din filmul lui Lutkevici „Othello”; rezervatul și elegantul pilot englez Chadwick din filmul „Inima nu uită” n-are nimic comun cu părintele Serafim din ecranizarea „Totul rămâne oamenilor”. Și toate aceste personaje, plus multe altele pe care nu le-am mai enumerat, sînt foarte departe de țarul Ivan din „Moartea lui Ivan

cel Groaznic”, unul dintre cele mai recente spectacole ale Teatrului Central al Armatei Sovietice. Titlul piesei e luat de actor ad litteram: el joacă moartea, agonia țarului de la începutul și pînă la sfîrșitul spectacolului. „Țarul nu mai e același El a căzut trupește și sufletește” — spune un personaj din piesă. Aceste cuvinte sînt pentru Popov cheia abordării rolului. Eroul lui are fața istovită, barba neingrijită, spinarea încovoată, cearcăne negre. Ivan cel Groaznic este bolnav. Dar boala e înainte de toate sufletească.

Comic, romantic, liric, tragic — e greu să-l încadrezi pe Andrei Popov într-un gen. Și criticii au renunțat de mult să o facă.

TELEVIZIUNE

Eroii își aplaudă moartea

În noaptea de 18 spre 19 august 1944, trei agenți ai serviciului de informații sovietic — Evgheni Berezniak, Alexei Șapovalov și Asea Jukova — au fost parașutați în spatele frontului, care ajunsese în Polonia. Dar un vînt puternic le-a încurcat socotelile. Șapovalov a „amerizat” pe un lac, Asea Jukova a nimerit în curtea unei gospodării țărănești, iar maiorul Berezniak a aterizat în mijlocul unei șosele cu circulație intensă. A scăpat totuși cu bine. Dar hitleriștii au pus mîna pe el cîteva zile mai tîrziu cînd, istovit de atîta umblet, s-a oprit să se odihnească în răcoarea unei păduri și a adormit. Cum situația tot îi părea fără ieșire, maiorul și-a spus: „Fie ce-o fi” și a luat o hotărîre extremă — să încerce să-și salveze tovarășii și misiunea pe care o aveau de îndeplinit, convingîndu-i pe polițiștii germani că a fost parașutat singur și determinîndu-i să-l ducă la Cracovia, unde trebuia să acționeze grupul lui. „Mărturisirile” lui au fost crezute, căci Berezniak născocise o poveste plauzibilă, cum că urma să ia legătura cu un tovarăș, parașutat ca și el, locul de întîlnire fiind piața Tandeta din Cracovia. Interesați să pună mîna pe întreaga rețea, hitleriștii l-au condus conștiincios și zadarnic pe Berezniak în piața Tandeta. Pînă au început să intre la bănuie. Cînd a înțeles că nu mai poate continua — era la a patra vizită inutilă în piață — Berezniak a hotărît să-și vîndă scump pielea. Dar o întîmplare nesperată — un scandal între mușterii — l-a ajutat să se piardă de însoțitorii lui și să fugă. După trei zile de hăituială a reușit să se întîlnească cu Șapovalov, Asea Jukova și cu alți membri ai grupului, parașutați înaintea lor. Și grupul „Golos” a putut trece, în sfîrșit, la îndeplinirea misiunii care-i fusese încredințată. Activitatea lui a primit cea mai înaltă apreciere în această lăconică frază spusă de un cunoscut general sovietic: „Toate informațiile furnizate de grupul „Golos” au fost confirmate”.

Dar cu cîte riscuri au fost culese aceste informații!

Fără cuvinte

Desen de E. Pihov

Intr-un rînd, maiorul Berezniak a reușit să intre în posesia unui material foarte prețios care trebuia comunicat urgent comandamentului sovietic. Operația urma să o facă radiotelegrafista grupului, Olga, pe adevăratul ei nume Elizaveta Vologodskaja. Olga locuia în casa bătrînului țaran polonez Mihail Vrublja, ale cărui fiice Stefa și Ruzia îi dădeau o prețioasă mină de ajutor. Berezniak a rămas să innopteze la Vrublja, care i-a pregătit o ascunzătoare sigură într-o șură de paie dărăpănată. În zori, casa a fost înconjurată de agenți ai Abwehrului. Aceștia au surprins-o pe Olga în plină emisie. Timp de o oră și jumătate Olga, Vrublja și fiicele lui au fost supuși unor torturi sălbatice, dar toți au tăcut eroic. Familia poloneză a fost trimisă la Auschwitz, de unde nu s-a mai întors, iar Olga arestată. Cînd se părea că într-adevăr nimic nu o mai poate salva, a ajutat-o să evadeze un... ofițer al Abwehrului, om cu influență, care a făcut multe servicii grupului „Golos”.

Aceste episoade palpitate și multe altele sînt evocate în filmul serial pentru televiziune „Maiorul Vihr”. Filmul s-a bucurat de un mare succes de public; el a fost vizionat, cu o emoție lesne de înțeles, și de cîțiva dintre protagoniștii întîmplărilor de pe micul ecran. Căci eroul titular, maiorul Vihr, este una și aceeași persoană cu maiorul Evgheni Berezniak, acum învățător în Ucraina. De cînd i-a fost dezvăluită identitatea, nu mai are zi liniștită. Această atenție îi face totuși plăcere, mai ales că toate scrisorile și telefoanele încep cu cuvintele: „Ce bine că trăiți!”

Căci, în film, maiorul Vihr și colaboratorii lui mor eroic. În realitate, Evgheni Berezniak și ceilalți au primit înalte decorații poloneze pentru faptul că au demascat planul german de distrugere a Cracoviei cu cîteva zile înainte de eliberarea orașului. Acest „happy-end” nu le-a părut însă prea convingător realizatorilor. E dreptul lor, în definitiv filmul este artistic, nu documentar, și apoi, totul e bine cînd se termină cu bine...

Larisa Tarran, solistă a Teatrului muzical din Orenburg. În cei doi ani de susținută activitate pe scena teatrului, tîndra artistă în vîrstă de numai 19 ani, și-a cucerit aprecierea și simpatia publicului

OPINII

Cine-i asasinul?

De cînd s-a născut cinematograful, au început și proorociriile că mezina marii familii a artelor va fi proparul teatrului. Cei care se situează de partea cinematografului, aduc argumentul forte că cel mai bun spectacol de teatru nu poate fi vizionat într-un deceniu de atîția spectatori cîți vîd un film într-o singură zi. Argumentul principal al celor „de dincolo” este că nici cel mai bun film nu prilejuiește emoția contactului direct, viu cu sala, ca cea mai proastă piesă.

Din fericire, toate acestea sînt simple speculații. Dovada: cinematograful a trecut de 70 de ani, iar teatrul își vede liniștit de treabă. În schimb s-a ivit o primejdie pentru cinematograful: televiziunea. Vechii întrebări i s-a adăugat acum una nouă: televiziunea va ucide cinematograful? Realitatea ne dă însă

temei să fim optimiști și să spunem: nimeni nu va fi asasin. fiecare din artele „incriminate” își are locul ei sub soare. Cu condiția să fie bine făcută.

Dar să ne întoarcem la „conflicțul” teatru-cinema. Într-o discuție deschisă în paginile revistei „Sovetski ekran”, criticul A. Anastasiev aduce argumente în favoarea coexistenței pașnice a teatrului și cinematografului.

„Le leagă în primul rînd actorul — arată A. Anastasiev — care rămîne figura centrală atît pe scenă cît și pe ecran. Cei mai mulți actori ai cinematografului modern au trecut prin școala teatrului Innokenti Smoktunovski sau Mihail Ulianov, fără de care filmul sovietic de astăzi ar fi de neconceput, s-au format și au primit consacrarea pe scenă.”

Dar chiar și cei care n-au jucat niciodată pe scenă, au suferit influența teatrului. Teatrul a îmbogățit arta cinematografică cu omenie, cu adevărul sentimentului și al gîndului, a ajutat-o să se ridice la înălțimea creației adevărate.”

În argumentarea lui A. Anastasiev mai spune:

„În procesul „fărîmițat” al filmărilor, actorul a păstrat marile proprietăți ale creației teatrale: sinceritatea și spontaneitatea comunicării, căldura acțiunii vii, bagajul profesional.”

Acesta este, după părerea mea, prețiosul dar făcut de teatru cinematografului. Degeaba însă învinuim tîndra artă de nerecunoștință. Primind darul, cinematograful nu numai că și-a fărîșit o estetică proprie a creației actoricești, dar a determinat și arta scenică să și revizuiască anumite mijloace de expresie.”

A. Anastasiev dă și alte exemple de influențare reciprocă între cele două arte. De pildă copiii. De cînd cinematograful i-a adus pe ecran pe Shirley Temple și Mickey Rooney, pe Serioja, pe omulețul care mergea după soare și pe atîția alții, nici scena nu mai suferă ca rolurile minore (ca vîrstă) să nu fie interpretate de copii. Ceea ce i-a făcut pe unii dramaturgi să structureze într-un fel nou personajele respective. Și fiindcă tot vorbim de dramaturgi, trebuie să adăugăm că multe piese și multe spectacole sînt construite pe principii compoziționale al cinematografului, cu episoade-cadre, cu alternanța liberă a planurilor, cu nelimitarea locului și timpului acțiunii. Nu există, probabil, mijloc artistic cinematografic care să nu se potrivească teatrului: și prim-planul, și glasul „din afară”, ba chiar și cea mai specifică descoperire a cinematografului: montajul.

— Toate bune, toți au de cîștigat — conchide A. Anastasiev — dar cu o condiție: în această circulație de valori în ambele sensuri, fiecare artă trebuie să-și apere ființa, suveranitatea, să-și păstreze ceea ce o face unică.

Reflector

■ După un debut regizoral încurajator, Pavel Kadocnikov ecranizează „Fata de zăpadă” de A. N. Ostrovski. Și fiindcă tot sîntem la basme, să amintim și de „Povești de Andersen”, film în culori pe care îl realizează Nadejda Koșeverova.

■ Gheorghii Toustonogov se pregătește să ecranizeze romanul „Umiliți și obidiți” al lui Dostoevski.

Balerine

arta

TERMODINAMICA

Un vis imposibil:
perpetuum mobile

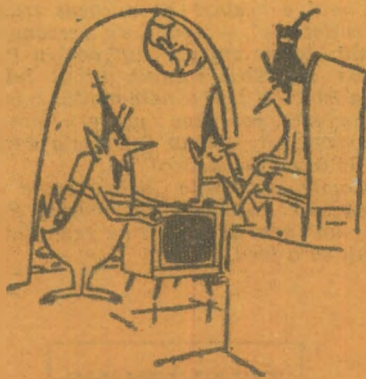
Ideea de a obține mișcare fără consum de energie stă la baza tuturor încercărilor de a realiza un *perpetuum mobile* de la Archimede încoace și poate chiar de mai înainte. În antichitate se făcea apel la forțele supranaturale. Colaborarea cu cele naturale a început abia pe vremea romanilor, când au apărut primele mașini care economisneau munca oamenilor: morile de apă. Înainte de sfârșitul secolului XIV forța apei a fost suficient imblinzită pentru a măcina grâne, a tăia lemne, a îndesi stofele și a tăbăci pieile. Pentru ca să se servească de ea și cei care nu locuiau pe cursuri de apă, au apărut propuneri care, la vremea aceea, păreau raționale: o dată cu pietrele sau ciocanele, roata morii să acționeze și o pompă care să readucă apa în rezervorul situat deasupra roții; în felul acesta moara urma să funcționeze la infinit cu o cantitate limitată de apă. Până în secolul trecut cunoștințele științifice nu se opuneau unui astfel de proiect.

Cum s-a ajuns de la atitudinea plină de toleranță a primilor oameni de știință față de mișcarea continuă la scepticismul de astăzi? Prin descoperirea celor două legi ale termodinamicii. Cea dintâi — principiul conservării energiei, datorit lui Mayer — poate fi formulată în mai multe feluri. Unul din

proiect amuzant de perpetuum mobile, fără aplicație practică, se compunea dintr-un magnet așezat la capătul de sus al unui plan înclinat și care urma să atragă o bilă; ajunsă aproape de extremitatea planului bila trebuia să cadă printr-o gaură pe o rampă pe care să revină la capătul de jos al planului înclinat, de unde își reîncepea cursa. Singurul lucru pe care-l uitase inventatorul este că, dacă magnetul era suficient de puternic pentru a trage bila în sus, el nu ar fi lăsat-o nici să cadă prin gaură.

Cea de a doua lege a termodinamicii se bazează pe observațiile lui Carnot și a fost formulată de Rudolf Clausius. Studiind o mașină cu aburi, fizicianul francez a constatat că inversul primei legi nu este valabil, respectiv că o anumită cantitate de căldură nu poate fi transformată în aceeași cantitate de lucru mecanic, deoarece o parte se pierde prin încălzirea mașinii și atmosferei înconjurătoare, ca și prin alte căi. Nici măcar într-un sistem ideal, nesupus fricțiunii și pierderilor, căldura nu se transformă integral, căci o parte a ei este folosită pentru răcirea și condensarea aburilor. Cu alte cuvinte, pentru a obține un lucru mecanic cu ajutorul căldurii trebuie să se treacă de la o temperatură mai ridicată la una mai scăzută. Clausius a introdus termenul „entropie” (de la grecescul „trope” — o-

DESCOPERIREA PĂMINTULUI

— Nu om putea pune mina pe nici un pământean, dar am adus unul din zeii lor.

RADIOASTRONOMIE

Cine ne cheamă
din Cosmos?

În zorii zilei de 16 martie, specialiștii care lucrează cu radiotelescopul „Crucea nordului” al universității din Bologna hotărâseră, ca de obicei, să-și acorde o odihnă bine meritată după o noapte de muncă. Unii din ei se odihnesc cu un mic somn reparator, alții ascultând spațiul. Profesorul Corticelli se numără printre aceștia din urmă. În dimineața aceea, însă, necuprinsele întinderi cosmice i-au rezervat o fantastică surpriză; de la două sute de ani lumină, adică de la vreo sută de mii de miliarde de kilometri, radiotelescopul „Crucea nordului” capta și înregistra un semnal care, fără îndoială, a deschis o nouă pagină în istoria cunoașterii Universului.

Profesorul Corticelli și-a dat numai-decât seama că era vorba — cum a declarat mai târziu — de „un fenomen de elită, nu de masă”. Ceea ce-i mai cu seamă uluitor și regularitatea fenomenului. Nici o explicație întemeiată pe fapte până acum cunoscute nu-l poate lămuri. Se știe, de pildă, că stelele pulsează, dar cele cunoscute pulsează (și trimit, prin urmare, semnale) cu o periodicitate de câteva zile. Semnalul de care am amintit ceva mai sus sosea (și sosește) însă, cu o uluitoare punctualitate, la intervale de o secundă și trei sute patru miimi de secundă.

Vestea — dată ceva mai înainte de radioastronomii de la Mullard (Cambridge) — și confirmată astfel de „Crucea nordului” din Bologna, a făcut înconjurul lumii.

Profesorul Corticelli exclude, însă, posibilitatea provenienței semnalelor de la o stație de radio. După părerea lui, ar fi vorba „de o stea cu neutroni, de dimensiuni foarte mici (cu diametrul de circa douăzeci de kilometri), oscilând cu periodicități foarte regulate și care la fiecare oscilație emite un jet de plasmă ce, răspinzându-se în spațiu, generează undele pe care le recepționăm”.

Dar chiar dacă lucrurile stau numai așa, descoperirea are totuși o mare importanță științifică întrucât respectivele semnale vor da specialiștilor posibilitatea să afle în ce măsură e „plin” de materie spațiul dintre noi și steaua emitentă.

O seamă de savanți nu se dau, însă, înlături de a lua în considerare și ipoteze scornite parcă de imaginația fertilă a unui autor de literatură științifico-fantastică. Un savant sovietic a avansat, de pildă, ideea că făpturi inteligente care ne-au vizitat globul înainte ca viața să se fi manifestat în formele pe care le cunoaștem acum au putut lăsa un mesaj pentru viitorul homo sapiens într-un punct din spațiu cuprins între Jupiter și Soare. Acest punct se numește punct de librațiune (ceea ce, în câteva cuvinte, definește un loc în spațiu în care toate forțele de atracție se anulează, încât dacă am depune un obiect el ar rămâne acolo pentru veșnicie).

S-ar putea utiliza semnalele pe care ni le trimite unele stele pentru a descoperi ce se întâmplă în punctul de librațiune? Profesorul Corticelli exclude categoric o asemenea eventualitate. Semnalele ar fi prea imprecise spre a investiga o porțiune atât de limitată a spațiului. De altfel și alți savanți sînt de aceeași părere. „Chiar dacă am afla

S

știința

ră în punctele de librațiune există ceva — a declarat, de pildă, un coleg al profesorului italian — în cel mai bun caz am demonstra experimental un lucru pe care un savant polonez l-a intuit mai de mult și anume: că în aceste puncte există aglomerări foarte slabe de pulbere cosmică”.

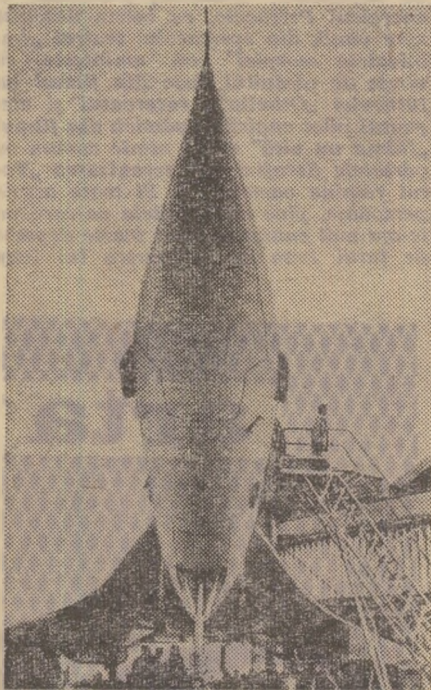
Deocamdată, discuțiile în jurul misterioaselor semnale care ne vin din Cosmos la o secundă și trei sute patru miimi de secundă se află în acest stadiu incipient. Dar cum fenomenul e acum localizat și ascultat pe scară mondială, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat vom ști, fără îndoială, mai mult despre sursa emitentă.

EIONICA

Secretele sprinterilor
subacvatici

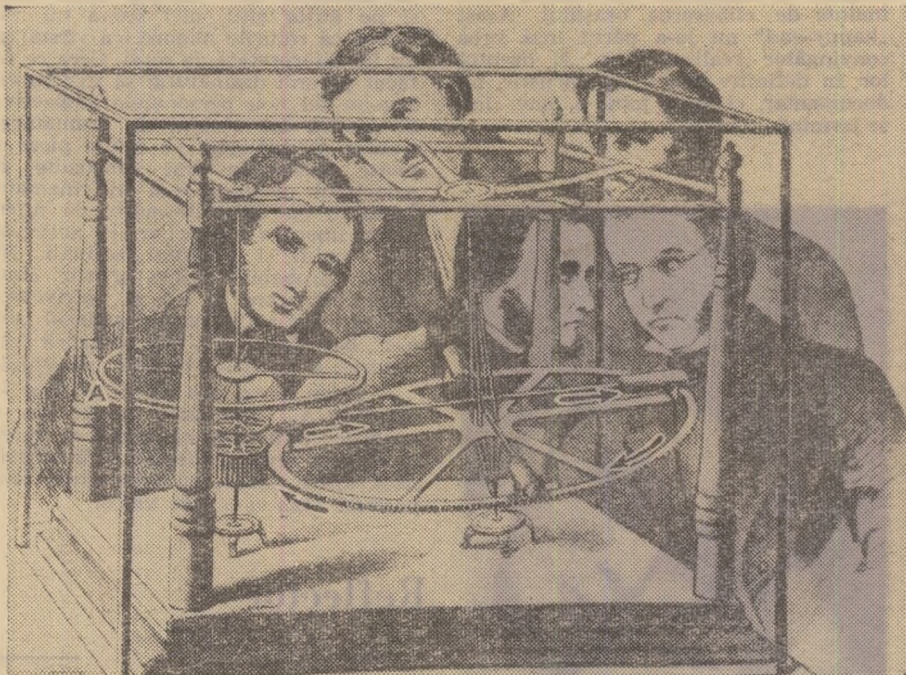
Dacă în aer viteza zburătoarelor vii a fost de mult întrecută de aceea a zburătoarelor metalice, în mări recordul de viteză continuă să-l dețină reprezentanții lumii animale. De aceea, specialiștii în bionică sînt în continuare preocupati să dezlege secretele organismelor vii, în speță pești și alte viețuitoare marine, pe care să le aplice viitoarelor instalații subacvatice și chiar aeriene.

Căutînd un profil cât mai perfect al aripii, constructorii de avioane au copiat fără să-și dea seama silueta unor

Copia...

pești. Astfel secțiunea aripii lui Il-18 și liniile corpului păstrugii sînt aproape identice. Iar aripa în săgeată a avionului Tu-104 repetă fidel conturul aripișoarelor de la coada peștelui-spadă. E interesant că peștii și alte animale înotătoare au aripi plasate în patru zone. Submarinele au și ele patru grupe de elemente de comandă: cîrmă,

Un perpetuum mobile construit la mijlocul secolului trecut. Roata dințată înclinată și prevăzută cu contragreutăți din dreapta urma să se învîrtească mereu în urma deplasării greutăților în sensul indicat de săgeți și să antreneze volantul din stînga

ele spune că o cantitate fixă de lucru mecanic dă totdeauna naștere unei cantități echivalente de căldură, ceea ce înseamnă că energia poate fi transformată, dar nu poate fi nici creată, nici distrusă. Or, inventatorii presupuselor perpetuum mobile se așteptau să obțină de la un mecanism în mișcare mai multă energie decît cea de care are de fapt nevoie pentru a reveni la starea lui inițială. De pildă, energia datorată apei care cădea peste roata morii în circuit închis trebuia să se împartă între învîrtirea pietrelor și acționarea pompei care ridica apa, ceea ce înseamnă că pe măsură ce trecea timpul rămînea de fapt tot mai puțină energie pentru cea de a doua operație. Proporțional cu cantitatea mereu mai mică de apă, era inevitabil ca roata să se încetinească, treptat și pînă la urmă să se oprească.

Cu toate că, pe la mijlocul secolului trecut, fizicianul Helmholtz a reușit să convingă lumea științifică de valabilitatea primei legi a termodinamicii și și-a început chiar lucrarea „Asupra conservării forței” (cum se spunea pe atunci în loc de energie) declarînd că perpetuum mobile este axiomatic imposibil, inventatori neavizați sau pur și simplu necinstiți și-au continuat activitatea. În 1871 un avocat însărcinat cu avizarea proiectelor înaintate pentru brevetare remarca sarcastic că în fiecare an i se aducea cite o variantă a morii în circuit închis. Altfel apa fusese în general abandonată în favoarea unor contragreutăți și, în plus, apăruseră surse de energie mai subtile: magnetii naturali și electricitatea. Închipuindu-și că instalațiile lor vor funcționa la infinit, nici un visător sau escroc nu se gîndea la pierderile de energie datorate frecării, rezistenței electrice etc. Un

rientare) pentru indicele care măsoară cantitatea de căldură inevitabil pierdută. Căldura fiind asemuită cu un curs de apă care coboară, entropia este totdeauna în creștere. Aci ne interesează faptul că perpetuum mobile care violează această a doua lege vrea să inverseze sensul entropiei, adică să o facă să scadă, lucru care nu este socotit chiar imposibil, ci doar extrem de improbabil. S-a calculat că există tot atitea șanse de transformare integrală a caloriei în lucru mecanic ca de reconstruire a operelor lui Shakespeare de 15 cvadrilioane de ori la rînd fără greșală de niște maimuțe care bat la întimplare pe clapele mașinilor de scris.

Este deci foarte firesc ca și de data aceasta proiectele de perpetuum mobile să fi eșuat. Iată un exemplu care a făcut senzație pe la sfîrșitul secolului trecut. Este vorba de „zeromotorul” care trebuia să funcționeze pe principiul celui cu abur, folosind însă amoniac în loc de apă. Amoniacul lichid se evaporă la o temperatură scăzută și la zero grade exercită o presiune de 4 atmosfere. Inventatorul socotea că nu va avea nevoie de nici un combustibil, amoniacul urmînd să fie transformat în vapori de către căldura mediului înconjurător și că vaporii se vor răci prin dilatare după ce au împins pistonul, se vor condensa și scurge într-un rezervor, reluînd apoi ciclul. Dar el nu calculase sau calculase greșit temperaturile. Cînd volumul gazului se împăstrește, temperatura lui ajunge la —33 grade. Pentru a-l face să se condenseze trebuie deci să l se coboare și mai mult temperatura. Inventatorul nu prevăzuse însă energia necesară pentru acest proces, energie care ar fi depășit cu mult pe cea produsă de zeromotor.

ITALIA

Impresii milaneze

Ferestrele s-au aburit. Chiar dacă-mi lipesc nasul de geam, tot nu pot vedea ce se petrece în stradă. Din cauza diferenței de fus orar m-am trezit devreme, dornic să iau contact cu orașul necunoscut. Cum ies în balcon, mă pătrunde o umezeală rece. Pe crengile golașe scinteiază picături grele de apă, dalele trotuarului scilpesc în picla sură care s-a lăsat peste case ca o pânză groasă. Singura pată luminoasă este chioșcul de ziare de lângă hotel. De pe copertile revistelor niște fete frumoase și îmbrăcate foarte sumar, în orice caz nepotrivit cu sezonul, privesc neînfricate strada pustie. Ele amintesc că undeva există mare și soare. Trebuie să intru în cameră ca să îmbrac puloverul, pe care

în secolul XV. Turnurile și zidurile palatului evocă Kremlinul. Lucrul nu are de altfel de ce ne mira, intrucît Aristotile Fioravanti a lucrat deopotrivă la Milano și în Kremlinul din Moscova, unde a înălțat, în primul rînd, Catedrala Uspenski. Apoi a construit podurile de peste Dunăre de la Budapesta.

Cea mai puternică impresie o face însă frumosul și celebrul dom din Milano, care întrece palatul Sforza în măreție și vechime. Dar iată și noul centru al orașului. Virfurile zgîrie norilor argintii sint estomplate de ceață. Miile de cărți poștale ilustrate cu vederi din Milano le reproduc în sumedenie de variante. Aici e statul major al orașului modern, centrul său de afaceri. Literal-

noi prin piață, șoptindu-ne la ureche întâmplări străvechi, misterioase. La prima privire catedrala aduce cu o zeitate indiană cu o mie de miini. Pe fațadă, alinate, pe câteva rînduri, pe postamente înalte și inaccesibile stau cuminiți statuți de sfinți. Umbrele lor ascuțite se proiectează ca niște hieroglife pe dalele pietii. În arcadele adînci dorm porumbei. Turnurile catedralei sint inundate de lumina albastruie a lunii. Lăcașul de rugăciune tace...

L. Zamoiski

KENYA

Aștept un leopard...

Tree Tops este o rezervație situată la 91 de mile de Nairobi, departe de șoselele circulante. În timpul luptei pentru independența Kenyei ea a adăpostit detașamente de patrioți.

Ajungem la Tree Tops cu jeepul: drumul e accidentat, iar cînd plouă pămîntul roșcat devine lunecos ca gheața. Ne iese în întîmpinare un englez sur, înarmat cu o pușcă. Omul, care aduce cu un maior în rezervă, ne ține un discurs scurt, dar plin de tîlc: „Umbrați în șir indian, nu rămîneți în urmă, căutați să nu tușiți și să nu vorbiți”. Imi amintesc de anunțul afișat la intrarea în biroul turistic din Nairobi: „Ieri, la Tree Tops au fost văzuți 9 elefanți, 5 rinoceri și 1 leopard” și înțeleg prudenta englezului.

Pornim mai departe. Din cînd în cînd, ghidul înarmat incremeneste în loc și scrutează cu luare aminte hățșurile. Ne oprim și noi și privim cu băgare de seamă în jur. Totuși, traversarea rezervației, evident primejdioasă, se termină cu bine și pășim pe treptele unei case cu două etaje. Casele sint suspendate pe piloni, iar scările se ridică sau sint protejate de gratii.

Turiștii își pierd expresia de încordare și probabil că după ce urcă pe platforma de observație și încep să privească în jos, își spun cu toții în gînd: „Nu mi-e frică de lupul cenușiu” sau „Cine se teme de leul galben?”... Dar jos nu se văd lupi și nici lei.

După ce ne lăsăm bagajele în camere confortabile, ieșim iar pe terasă, cu binocurile și aparatele fotografice pregătite de fapte mari, ne instalăm în fotolii și începem să așteptăm. De oriunde se poate ivi „o fiară”. În carne și oase, măcar porci mistreți sau babuini, maimuțe care seamănă cu cîinii. De fapt mistreții pasc pașnic în văzul tuturor; dacă găsesc ceva gustos, își îndoaie delicat genunchii și mîncă. Babuinii, însă, sint total lipsiți de tact și de maniere. Văzînd în mina unui copil o prăjitură, unul dintre ei urcă iute pe piloni și i-o smulge exact în clipa cînd micutul o duce la gură. Dar și alți semeni ai lui ar vrea să șterpelească cîte ceva de la turiști. Așa încît în clipa cînd o femeie își duce binocul la ochi, o maimuță o deposează de o pungă de nylon și o șterge imediat pe scară. Conținutul săculețului îl dezamăgește însă cumplit pe hoț, căci ce ar putea spune o pereche de andree și un ghem de lînă unei maimuțe?

Așadar, grupul nostru a dat „primele jertfe” vieții sălbatice din rezervație. Ce surprize ne mai așteaptă?

Ca să fiu sincer nu prea avem noroc. Nici urmă de rinoceri, leoparzi sau crocodili. Intru în hol. Pe o masă, lîngă care se află o scrumieră din picior de elefant, se lăfăie o voluminoasă carte de impresii. După ce citesc cîteva din ele, sint că încep să mă roadă viermele invidiei. Căci iată ce scrie dl. Seidel din Hamburg: **Pe neașteptate, din pădure se ivește un leopard. L-au și zărit niște elefanți. Coloșii cenușii îl așteaptă să se apropie și apoi îl atacă. Am văzut o luptă de rinoceri. Un alt turist, un domn Hudson, de la o companie de desfacere a produselor chimice, a fost, se pare, zguduit de marea număr de animale văzute și și-a comunicat impresiile în versuri.**

Parcurile naționale (cum sint numite în Kenya rezervațiile naturale) sint, în același timp, o celebritate și o bogăție a țării. Au fost vizitate de Hemmingway, sint frecventate de reporterii cinematografici, prinți, savanți sau pur și simplu de turiști. La Nairobi poți cumpăra sau închiria orice tip de armă de vînătoare, iar în schimbul unei sume de bani îți se organizează vînarea oricărui animal. O dată, însă, cu aflulul de turiști și amatori de „viață sălbatice” Kenya a fost invadată și de dușmani ai patrupedelor. Acum lei nu sint amenințați numai de gloanțe, ci sint vînați și cu plasa. Li se dau somnifere (într-un rînd doza a fost prea mare și cîteva animale au murit).

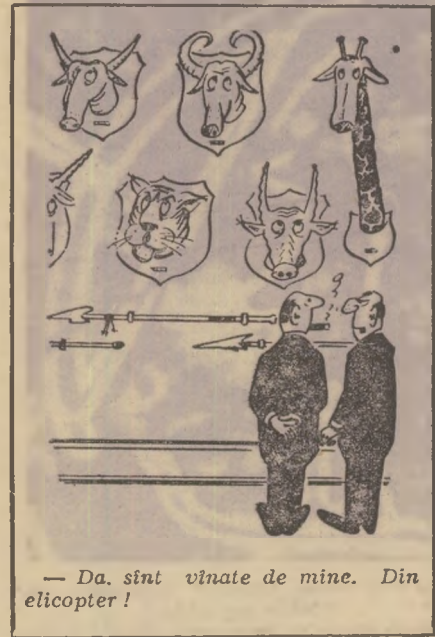
O primejdie la fel de mare este și moda: la un moment dat au fost în mare vogă mantourile de leopard — sute

de leoparzi din pădurile Kenyei au plătit cu viața acest capriciu. Comercianții se folosesc de populația băștinașă pentru distrugerea acestei bogății a țării. În schimbul cîtorva monede, vînători încercațiucid animalele cu săgeți otrăvite. De pe urma vînătorii profită și contrabandiștii. Într-o zi, vameșii etiopieni au reținut un camion care transporta trei sute de piei de leopard vînați ilegal în Kenya. În ultima vreme au mult de suferit elefanții, căci urechile, picioarele și cozile lor sint la mare preț.

E adevărat, însă, că uneori animalele, mai cu seamă cele rănite, se răzbună crunt pe călăii lor. Într-o zi un vînător, un anume domn Halbaro, a adormit în pădure și, spre ghinionul lui, a fost zărit de un elefant. Amintindu-și de o săgeată pe care o avea înfiptă într-un sold, pachidermul l-a înhățat și l-a zvîrlit la o distanță de cîteva metri.

Evident, ar fi o ipocrizie să vărsăm lacrimi (de crocodil) pentru fiecare leu și elefant împușcat. Kenya nu-i grădina zoologică. Elefanții pricinuesc uneori pagube colosale țărănilor, călcînd în picioare semănături și distrugînd colibe. Sau, cum s-a întîmplat recent, un tigru a răpît un copil de trei ani... Dar dacă vînătoria nu e controlată, dacă e lăsată la bunul plac al societăților de turism, ea se poate solda cu mutilarea unuia din cele mai frumoase locuri de pe glob. Bineînțeles, în Kenya există destui oameni care depun eforturi în vederea păstrării faunei.

...Se înserează. Și iată că apare și mult așteptatul elefant. Se vede că

soarta n-a prea fost îngăduitoare cu el. Ii lipsește un fildeș, iar coada-i e ruptă sau tăiată. Elefantul înaintează greoi de-a lungul unui bazin. Apoi, cu colțul care i-a mai rămas scurmă pămîntul, apucă ceva cu trompa și aruncă în gură. În urma colosului cenușiu se rostogolesc din pădure trei „butoiașe”. Două de dimensiunea unei autocisterne, iar al treilea în mărime „naturală”. Sint rinoceri: tatăl, mama și copilul. Ieraria familială e respectată cu strictețe. Mai întii se oprește tatăl, apoi incremenesc în loc și ceilalți doi. Întii își lasă el cornul în jos, apoi procedează la fel și membrii familiei. Rinocerii calcă încet, cufundați în gînduri.

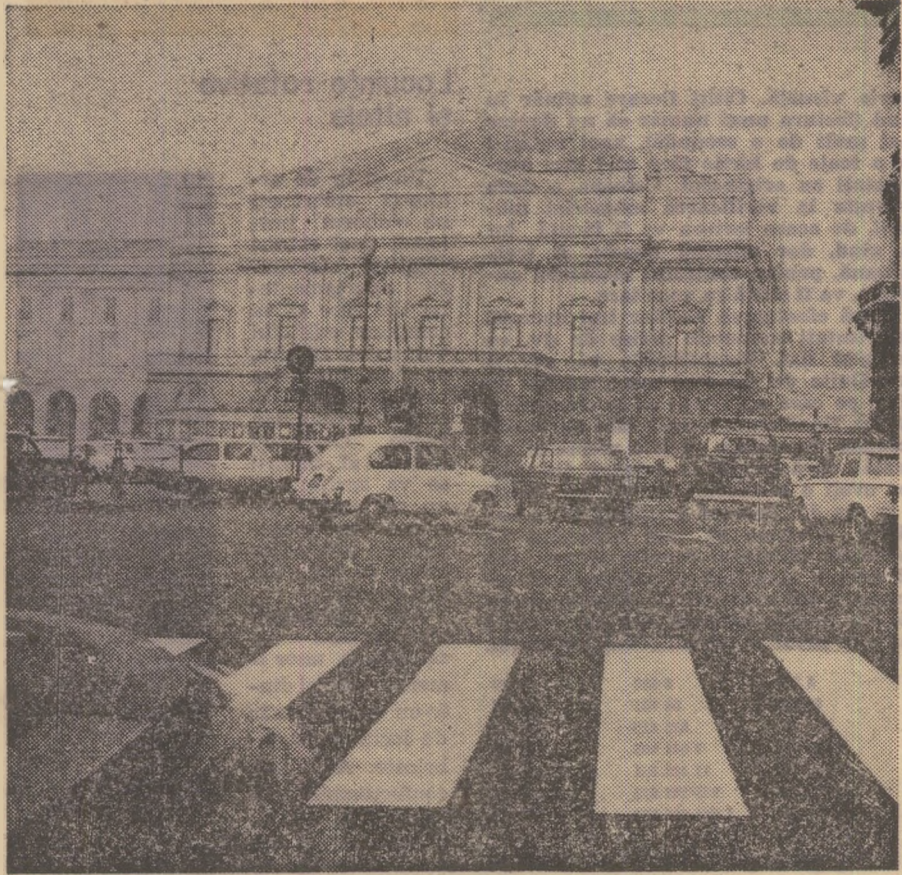
În urma lor, luminate puternic de reflectoare, se ivesc niște antilope. Mai întii stau în loc și ascultă încordate. Și pe bună dreptate. Deodată răsună strigăte disperate de maimuță care vor să spună: vine leopardul. Antilopele o rup la fugă în desîș. Dar noi tot nu vedem animalul mult așteptat.

Pe la miezul nopții sintem sfătuiți să intrăm în camere și să ne culcăm, pentru că altminteri n-o să ne putem trezi la cinci dimineața. S-ar putea să aveți mai mult noroc în zori — ni se spune.

Dimineața burnițează și e frig. Totuși trebuie să ne sculăm, că să auzim sunetele savanei care se deșteaptă din somn. Numai magnetofonul le-ar putea reproduce, căci nu există note muzicale care să poată reda orăcăitul, plescăitul, scrișnetele, susurul sau sughițurile care bîntuie savana...

În cele din urmă, însă, în Parcul național de lîngă Nairobi avem noroc. Putem vedea o leoaică cu pui. Inconjurată de mașini cu turiști, leoaica se bucură de tot ce-i oferă viața: stă to-lănită sau se rostogolește prin iarba. Puii se joacă ca niște pisicuțe. Nici ei, nici mama lor nu dau atenție mașinilor care trec prin preajmă. Pesemne că leoaica a aflat că administrația parcului interzice categoric turiștilor să deschidă portierele și geamurile mașinilor. Au fost cazuri cînd oamenii au plătit scump astfel de îndrăzneli...

L. Kuznețov

Scala din Milano

numai în urma unor mari insistențe am luat cu mine în Italia.

Ceață! Groasă, s-o tai cu cuțitul. Un vecin de compartiment, comisvoiajor la o firmă milaneză de desfacere a făinii, părăuse însă să-i ducă aprig dorul cînd am plecat din Roma, insorită chiar și în ianuarie.

— Nebbia (ceață)! — oșta omul cu o nespusă căldură. Numai pentru cine ne vizitează orașul pentru prima oară ceața e umedă și dezagreabilă. Pentru noi, milanezii, însă, această atmosferă înseamnă că sintem acasă. Pentru că Milano, ca și Londra, nu poate fi conceput fără ceață.

Intr-adevăr orașul amintește oarecum de Londra. Cu o ușoară notă desuetă, purtînd parcă frac, Milano face impresia unui oraș serios, ceremonios și foarte harnic. Prea puține fîntini, statui, arcade; parcă nu-ți vine să crezi că a fost înființat înainte de era noastră. E adevărat totuși că imediat ce vezi palatul familiei Sforza te și transpui

mente la fiecare pas dai peste reclame și firme ale unor societăți pe acțiuni, bănci etc.

În cel mai central zgîrie nori se află concernul Pirelli, care înseamnă anvelope, mînuși chirurgicale, chimie sub cele mai variate aspecte. În întreprinderile Pirelli lucrează circa 70 000 de oameni. Spre deosebire, însă, de Torino, unde domină exclusiv concernul Fiat, la Milano conviețuiesc mai multe firme mari: Montedison, Marelli, Snia-Viscosa, Enj — firme metalurgice, constructoare de mașini, textile, petroliere etc.

— Milano, signori, înseamnă dinamism, mare industrie, ne spune Dario Martini, ghidul nostru voluntar prin oraș. — Cine produce tot ce vedeți? Milano, vă rog să mă credeți. Pe la noi circulă o vorbă: „La Milano toată lumea muncește”. Și e adevărul curat. Dacă v-ați stabili la Veneția, de pildă, ar da năva'ă vecinii în casa dv. chiar din prima zi, ca să vă cunoască și să vă întrebe cîte și mai cîte. A doua zi ei ar ști că soția dv. suferă de ficat, iar nora dv. nu poate avea copii. La noi însă poți locui și zece ani fără să-ți cunoști vecinii.

„La Scala vizionez Turandot de Puccini. Milanezii își iubesc mult teatrul de operă și pe bună dreptate, căcj acesta merită din plin dragostea, duioșia lor. Avertizat că milanezii sint oameni reținuți, rezervați, urmăresc cu interes publicul în timpul spectacolului. În momentul culminant, cînd prințul Calaf izbutește să dezlege prin forța curajului, inteligenței și sufletului său ales ghicitoarea lui Turandot, cucerind inima de gheață a frumoasei chinezoaice, spectatorii își leapădă masca plină de calm, sala începe să ciocotească de entuziasm. Iar eu imi spun că nu întîmplător și-a cules Stendhal cele mai succulente observații pentru cartea lui despre dragoste tocmai la Milano.

Conform ghidului turistic, Domul din Milano are 3159 de statui. „Acest popor de piatră — spune Heine — își tulbură aproape mîntea. Pe la miezul nopții, la lumina lunii toți acești oameni din piatră albă coboară din înălțimea lor amețitoare și umblă printre

MICA ENCICLOPEDIA

Cariera schiurilor

Trei desene rupestre, descoperite pe țărmurile Oceanului Înghețat de Nord, l-au făcut pe un etnograf francez să conchidă că apariția schiurilor se datorează „foamei, zăpezilor și vrăjilor”. Se știe că acum 30 000 de ani nordul Europei era acoperit în întregime de zăpezi și ghețuri, iar renii erau singurul vinat cu care oamenii puteau să se hrănească. Vânătorii încercau să-i doboare cu sulița, dar de multe ori nu izbuteau decât să-i rănească. Goana pe zăpadă după renii răniți le-a sugerat folosirea tălpigelor lungi din lemn pe care noi le numim azi schiuri. Tot atunci a luat naștere și ritualul „sfințirii” schiurilor, executat cu mare pompă de vrăjitori.

În cursul mileniilor, zăpezile și renii s-au retras tot mai spre nord, ademenindu-i și pe vânătorii cu schiurile lor. Lupta dirză dintre om și natură a făcut ca acum aproape două milenii pe pământurile Scandinaviei să înflorească o cultură nouă, aceea a schiurilor. Cîteva secole mai târziu, negustorii greci și romani ajunși în Nord în căutarea chihlimbarului povesteau minunății despre „popoarele care poartă în picioare lungi tălpi de lemn”. Mai târziu, această imagine i-a inspirat pe desenatorii din Italia și Franța care, dînd frîu liber imaginației lor, au zugrăvit schiori

Cea mai veche imagine înfățișînd un vîntător pe schiuri (desen rupestru descoperit lângă Upsala, Suedia)

ținînd în mîini o prăjină de echilibru, ca dansatorii pe sîrmă, sau alunecînd pe tălpile retezate în dreptul călcîiului. În realitate, popoarele nordice foloseau schiuri diferite pentru fiecare picior: un tălpi lung și lat, pe care alunecau pe zăpadă, și unul scurt și îngust cu care își făceau vînt. Această descriere, printre puținele corecte, a fost făcută de Johann Schäffer, din Strasbourg, care a publicat, în anul 1678, o carte despre Laponia.

Răspîndirea schiurilor în alte țări europene n-a fost scutită de peripeții, uneori dramatice. În timpul domniei regelui franc Dagobert I, de pildă, biserică făgăduia chinurile iadului celor care s-ar încumeta să folosească tălpile de lemn, această „scornire a vrăjitorilor”. Și totuși, schiurile și-au continuat expansiunea. În secolul XVII ele au fost semnalate la locuitorii Moscoviei de către un călător german în trecere prin Rusia. Călătorul compara schiurile cu niște patine lungi, confecționate din coajă de copac și fixate de călcîiul și virful piciorului. Două secole mai târziu, teama amestecată cu curiozitatea în fața acestui rapid mijloc de transport se preschimbă în admirație. Apar litografiile romantice în care „monștrii” de altă dată sînt înlocuiți de eroi curajoși. În 1835 Balzac dă o descriere exactă a tehnicii de folosire a schiurilor, iar desenatorul Gustave Doré își imaginează o norvegiană alunecînd cu schiurile printre ghețuri...

În sfîrșit, anul 1888 marchează victoria definitivă a schiurilor. După eșecul mai multor expediții franceze și engleze lumea află de succesul unui grup de exploratori norvegieni care reușiseră să străbată Groenlanda de la est la vest. Secretul reușitei? Toți membrii expediției fuseseră echipați cu schiuri.

Și totuși, tălpile de lemn nu erau încă schiuri. Ele erau numite cînd scinduri, cînd patine pentru zăpadă. Denumirea actuală a devenit de uz curent abia în 1910. Dar și atunci schiorul avea la dispoziție doar un băț. Al doilea avea să apară în 1920.

„Cei trei frați”, așa au fost botezate stîncile ce străjuiesc insula Sahalin.

UCENICIA LUI JACQUOT

Interviu cu un papagal

Papagalii preferă cuvintele care conțin litera r. Cunoscîndu-le gusturile, profesorul ceh Josef Adamec, în orele libere mare iubitor de papagali, își învață discipolii înaripați să pronunțe cuvinte din care nu lipsește respectiva consoană.

Păreră că toți papagalii pot să vorbească e greșită. Numai unele păsări dau dovadă de acest talent, dar și atunci au nevoie de cîțiva ani pentru a-și însuși un vocabular acceptabil. Lui Josef Adamec, de pildă, i-au trebuit nouă ani pentru a-și învăța papagalii să pronunțe corect 300 de cuvinte și să le lege în propoziții. Și-a început experiențele cu doi „elevi”: Lora și Jacquot.

Nu demult, profesorul a fost vizitat de un ziarist, atras de faima papagalilor vorbitori, dar mai ales vorbărești. Reproducem, după revista „Tehnikamolodjoji”, originalul interviu luat lui Jacquot:

- Cum te cheamă?
- R-respectele mele! Mă numesc Jacquot. Ce mai faci? Nimic deosebit? Cam puțin, prietene, cam puțin...
- Ce obișnuiești să bei, Jacquot?
- Cafea. Mămico, o cafeluță...
- Asta e cafea, Jacquot?
- E apă.
- De unde știi?
- Gil-gil-gil...
- Bravo, nu te lași păcălit. Poftim niște alune. Sau nu-ți plac alunele?
- Pr-rrietene, te r-roog, dă-mi alune!
- Și acum, spune-mi o poveste.
- Imi place să spun povești. Pepik a cumpărat o capră, a legat-o de car, dar pînă să ajungă acasă, ia-o de unde nu-i... E o glumă. Da, da, e o glumă.
- Am auzit că știi germana.
- Știi și germana. Wir sprechen deutsch. Guten Tag!
- Dar cu franceza cum stai?
- Fr-rancezii spun: Bonjour, monsieur, comment allez-vous, cher ami?

Interviul s-a încheiat cu o întrebare tradițională:

- Ce planuri de viitor ai, Jacquot?
- Also, also, la anul plecăm în Africa să culegem curmale!
- La revedere, Jacquot!
- R-respectele mele!

Astăzi Jacquot e o mică vedetă, dar în cei nouă ani de învățătură dascălului a trebuit să-i repete același cuvînt de o sută de ori pe zi, timp de șase-sapte săptămîni.

EXPERIENȚA CU NOI ÎNȘINE

Să ne cunoaștem memoria

Nu strică niciodată să știm ce tip de memorie avem: auditivă, vizuală sau motorie? O putem afla din experiența ce urmează.

Coloana din stînga se referă la me-

moria vizuală. Citiți fiecare număr în gînd (lectura unui număr să nu dureze mai mult de o secundă), apoi notați-l pe o foaie de hîrtie fără să-l mai confrunțați cu originalul. Coloana a doua servește la verificarea memoriei motorii, de aceea lectura va fi făcută tot în gînd, dar mișcînd buzele. A treia coloană, pentru controlul memoriei auditive, va fi citită cu voce tare.

După efectuarea acestor trei operații confrunțați numerele scrise de dv. cu modelul dat. Posibilitățile vă vor fi dezvăluite de cel mai mare număr de cifre pe care ați reușit să le transcrieți corect. Dacă acest număr face parte din coloana din stînga aveți o memorie vizuală; dacă se află în coloana din mijloc aveți o memorie motorie, iar dacă e în cea din dreapta memoria dv. e auditivă. Trebuie să mai adăugăm că memoria ultimului număr, format din 12 cifre, e apreciată cu calificativul excelent. Dacă n-ați reușit să rețineți decât un număr alcătuit din cel mult 4 cifre, e cazul să vă antrenați memoria.

5 239	5 072	0 426
89 765	98 701	12 785
224 896	675 413	651 801
1 267 412	7 841 095	1 082 409
98 615 437	12 435 961	09 761 432
146 769 543	905 241 072	805 218 355
5 649 082 451	1 084 460 902	1 642 507 118
24 167 549 067	08 748 117 620	37 470 827 502
034 427 994 410	036 777 312 064	760 045 267 114

TURISTI ÎN ȚARA MINUNILOR

Poiana cu povești

Curse speciale de autobuze transportă călătorii de toate vîrstele spre „Poiana cu povești”. Situată în Crimeea, în apropiere de Ialta, între pitorescul masiv Ai-Petri și litoralul Mării Negre, poiana își întîmpină vizitatorii cu personaje și căsuțe din lumea basmelor rusești.

Creatorul acestei „țări a minunilor” e sculptorul Pavel Bebukov, care a cioplit cele treizeci de figuri legendare ce populează „Poiana cu povești” de mai bine de două decenii.

CURIOZITĂȚI

Locuințe rotative și altele

Un grup de arhitecți americani au elaborat proiectul unei clădiri rotative. Locatarii apartamentelor din care se va compune edificiul vor putea admira, pe rînd, frumoasa priveliște a golfului californian San Diego. Corpul central al clădirii se va sprijini pe un postament acționat de mecanisme hidraulice aflate la 18 metri sub pămînt.

Alți specialiști preconizează asamblarea unor imense clădiri dintr-un mare număr de locuințe prefabricate. A și fost confecționată macheta unei clădiri cu 25 de etaje (cea din fotografie), alcătuită din 250 de căsuțe separate. Parterul și ultimul etaj vor fi rezervate pentru magazine, cafenele și alte unități comerciale. Partea subterană va adăposti un garaj cu o capacitate de 120 de autovehicule.

Vreți să vă simțiți cangur?

Cu această întrebare își îmbie cumpărătorii o firmă engleză care produce mingi speciale, ce permit săriturile spectaculoase de cîțiva metri. Mingile au un diametru de 70 de centimetri și sînt prevăzute cu o șea. Încălece pe minge, „omul-cangur” își face vînt cu picioarele și înaintează în salturi.

(Din „Trud”)

ROMANTISM

Primul număr de automobil

A fost inventat de negustorul berlinez Rudolf Herzog, care n-a putut, însă, să prevadă că inofensivul lui capriciu va căpăta proporțiile și însemnătatea pe care le cunoaștem cu toții.

În vara anului 1901, R. Herzog a agățat de vehiculul lui o tăbliță pe care a scris: „JA 1”. Nu era unul din numeroasele indicative în care se încurcă azi automobilistii și pietonii. „Cifru secret” al tăbliței era mult mai romantic: respectabilul negustor își iubea logodnica și... automobilul, așa încît s-a gîndit să îmbine cele două iubiri așînd inițialele fetel (Johanna Acker), urmate de cifra 1, al cărei înțeles de primordialitate poate da loc, e adevărat, la diverse interpretări.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

PAVELESCU ION — Călan: Am dat deseori în această rubrică indicații pentru **cura de îngrijire**. Este necesar un regim bogat în grăsimi (iarna 100 g slănină pe zi), făinoase și dulciuri. Ca tratament: Hidrazidă 4 cpr/zi asociate cu 2 drajeuri Electovit (în două prize), Cedecalcin 3 drajeuri/zi, ser neurotonic 1 fiolă/zi (10 zile pe lună) și vit. B₁₂ 50 gamma 1 fiolă la 2 zile (în celelalte 20 zile). În plus: drojdie fortifiantă, lăptișor de matcă, miere de albine.

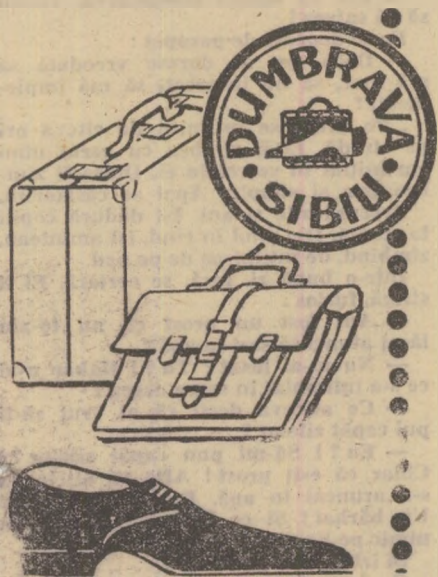
B.A.D. — București: Este vorba tot de o acnee. Citiți răspunsul dat mai sus sub Angela — Tirgoviște.

LOMKO — Cluj: Puteți încerca un tratament hormonal, dar numai la indicația și sub supravegherea unui medic specialist endocrinolog.

I.A.A. — Călimănești (Vilcea): În pros-
tătită se recomandă cură balneară la Olă-
nești sau Călimănești. Pentru dv. nimic
mai simplu!

CADIL GHIUER — Techirghiol: Im-
presia noastră este că lipsa dv. de „expe-
riență” maternă vă face să interpretați fie-
care reflex al copilului drept un simptom
de boală. În ultima vreme au apărut mai
multe îndreptare medicale („Sfaturi pen-
tru tinerele mame” de dr. D. Caimacan,
„Mamă, învață să mă îngrijești” de dr.
Lucia-Elisabeta Balenty, „Sfaturile medi-
cului de copii” de dr. G. Vasiliu și dr.
V. Ioan) pe care vi le recomandăm.

MAIER IULIU — Baia Mare: Simpto-
mele pledează, într-adevăr, pentru o ne-
vroză astenică pe fondul unui hipertiroi-
dism. Vă sfătuim să vă adresați unui
endocrinolog.

CEREȚI
INCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

CEREȚI ȚESĂTURILE PRODUSE DE:

ÎNTRERINDERILE
TEXTILE
Bucegi
PUCIOASA

„TOMIS” și „SORIN”
„BROȘTENI” și „ȘTEFAN”
PENTRU BALONSEIDE PENTRU CĂMĂȘI
BĂRBĂTEȘTI ȘI BLUZE
PENTRU FEMEI

„APOLLO” și „ȘIFON”
POPLIN ALB
CARO ȘI ÎN CULORI
ȘI ÎN DUNGI lățime 150-220 cm.

SÎNTE ASPECTUOASE ȘI DURABILE

Fabrica de articole din tablă CODLEA
Str. Armata Roșie 147, telefon 146

Produce:

- Canistre din tablă pentru benzină
- Uși de cabine
- Filtre pentru tractoare și auto-
camioane „Carpați”
- Rame pentru aparate de măsurat
- Butoaie de tablă de 200 litri,
T.D.A.

TRIFOI CU PATRU TIPURI NOI
DE APARATE CU TRANZISTORI

nordic
preț: 1500 lei.
4 lungimi de undă

dunărea
preț: 1200 lei
3 lungimi de undă

miorița
preț: 1100 lei
2 lungimi de undă

delta
preț: 1300 lei
3 lungimi de undă

• FUNCȚIONEAZĂ CU BATERII.
• ASIGURĂ AUDITIE CLARĂ.

cu:
- LINIE MODERNĂ,
- CASEȚĂ ELEGANTĂ,
- GĂBARIT ȘI GREUTATE
REDUSE

Se pot procura și cu plata în rate în magazinele universale și specializate ale cooperativelor de consum.

ȚESĂTURI IMPRIMATE
DIFTINĂ FINET
PIJAMALE INDIAN
ENKA
ȚESĂTURI VORSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ
PENTRU CĂMĂȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE
Intreprinderile textile
GALATI

GALLUS

VOPSEȘTE
ORICE
ȚESĂTURI
COLOROM

MATASE BUMBAC,
LINA

ROCHII,
HAINE BLUZE

El și ea plus Soarele

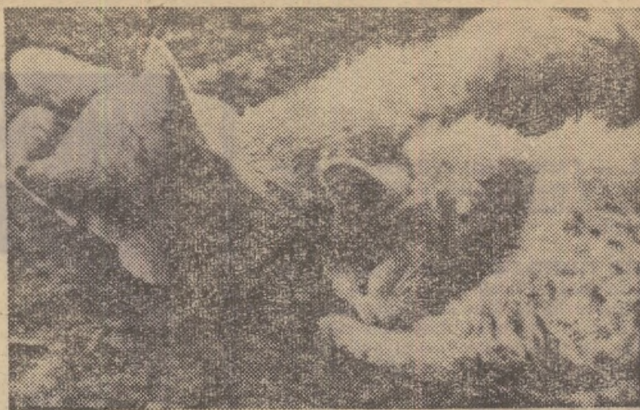

Foto: I. Krivonosov

Cum râdeau anticii

Nu mă miră deloc că vorbele de duh ale anticilor au supraviețuit mai mult decât cele ale strămoșilor noștri mai apropiați. Ele erau rostite numai de înalți demnitari, severi conducători de oști sau nu mai puțin severi comandanți de garnizoane. În plus, fiecare din acești șugubeți avea posibilități nelimitate de a-i invesele pe cei ce nu le apreciau glumele de la bun început.

— Mi s-a părut, Lupicius, sau nici n-ai zîmbit măcar? putea spune un comandant cu umor, privindu-l în albul ochilor pe unul din apropiații lui.

— O, te înșeli, stăpine, în sinea mea am ris în hohote, tresărea Lupicius, speriat. M-am temut, însă, să nu-ți tulbur liniștea...

— Altă dată să nu te temi, îl avertiza asprul comandant. Pentru că de mult n-am mai spinzurat pe cineva cu un rang neînsemnat ca al tău...

Se înțelege că de atunci încolo, la cea mai mică încercare a superiorului lui direct de a spune o vorbă de duh, Lupicius se trîntea pe podea și, vălîndu-se că l-au apucat crampele de atîta ris, se rostogolea pe dalele de marmură pînă la cea mai apropiată ușă. Acolo, neazuit de nimeni, șoptea: „La anul am să-mi caut un stăpin căruia nevasta îi face zilnic tocană sau care suferă de gastrită cronică. N-are să-i ardă de glume...”

Dar toate astea sînt fleacuri în comparație cu momentul și locul pe care le alegeau anticii spre a-și debita glumele.

Dacă nu e beat și nici nebun, un om din zilele noastre obișnuiește rareori să facă haz în fața unui tren deraiat sau a unui inecat prins din greșeală într-un năvod pescăresc. Noi, oamenii moderni, găsim alte prilejuri pentru a ne etala talentul umoristic: premierele pieselor scrise de prieteni, reuniunile de familie și ceva mai rar, chiar paginile revistelor umoristice.

Anticii, însă, preferau monumente și locuri bizare. Răsfoind culegerile de anecdote istorice și de vorbe de duh întîlnim, la fiecare pas, introduceri de felul acesta:

Conducătorul de oști persan Furis, răpus de greci, murea de sete lângă un riu secăt. „Ciudat, își spunea Furis. E pentru prima dată că la ora prinzului aș bea numai apă!”

Sau: Tribunalul spartan Halitax avea o limbă ascuțită; cînd străjile îl duceau la spinzurătoare, el le spuse, zîmbind: „Duceți-mă, băieți, duceți-mă... Încă nu cunosc drumul ăsta...”

Ori încă una. Lîngă patul de moarte al iubitei lui soții, filozoful Tesoclit șopti la urechea unui prieten, negustor de vinuri: „O soție care moare e ca o sandală veche. Cu cît o pierzi mai repede, cu atît poți mai curînd să-ți cumperi una nouă...”

Mărturisesc că n-am suflet de ostaș roman și nici de comandant de oști persan. În plus, un interval de vreo douăzeci de secole mă împiedică să înțeleg psihologia umoriștilor antici și să gust o vorbă de duh spusă de un prizonier legat fedeleș, în timp ce în imediata lui apropiere grecii țîn sfat cum ar fi mai bine să-l dea gata: cu un bolovan sau cu o sulită. Căci n-am întîlnit nici o istorioară veselă pusă pe seama unui antic care să înceapă cu o frază banală ca: „Cînd veni rîndul știucii umplute, solul fenician o stropi cu sos și spuse...”

Nu, pînă și vorbele de duh rostite la ospetele aveau ceva care te făcea să te cutremuri:

„Cînd veni rîndul prepelitelor, Glicinius turnă otravă în cupa vecinului său, Sutarh, și roști zîmbind: „Sînt mai darnic decît a fost tatăl tău, Sutarh. Într-un moment de slăbiciune omească el ți-a dăruit viața. Eu însă te hărăzesc morții. Golește cupa”. Sutarh o goli, căci nu stătea în obiceiul anticilor să refuze o cupă de vin, fie și

otrăvit, și rămase tăcut pînă cînd simți în abdomen niște junghiuri cu efect nefast asupra organismului în general și a sistemului nervos în special. Această împrejurare îi ascuți simțul umorului. Îi învălui pe cei din jur într-o privire tulbură și horcăi: „Vîmul tău, o Glicinius, e ca un pumnal. Nici unul, nici celălalt nu e bine să fie înghițite”. La care Glicinius făcu un semn discret gealaților cu targa ce așteptau în apropiere...”

Nu sînt sigur, dar judecînd după aceste date, bănuiesc că a glumi în alte împrejurări decît în cele amintite era în antichitate un semn de proastă creștere.

M-am referit, însă, numai la vorbele de duh ale oamenilor de vază. Se prea poate că plebeii sau sclavii africani glumeau în împrejurări mai banale. Nu putem însă să știm, întrucît glumele lor n-au devenit istorice. Sau poate că sclavii dotați cu simțul umorului își vindeau stăpînilor glumele, cu un sesterț. Iar noaptea, cînd drepturile lor de autor știrbite le chinuiau sufletul, se furișau pînă la casele noilor proprietari ai umorului lor și, agitîndu-și pumnii, șopteau amenințător:

— Nu ți-ar mai prîi gluma mea! Cum nu mi-a prîit nici mie, că și eu am furat-o de la altul!...

A. Bahov

Grozave sînt minijupele!

Apropo de facerea lumii

PRECIZARE

Intr-o zi arhanghelii se apropiară de Dumnezeu și-i spuseră:

— Privește ce se întîmplă acolo jos, pe Pămînt! Ai creat după chipul și asemănarea ta doi oameni, pe Adam și Eva, iar ei s-au apucat să creeze după chipul și asemănarea lor atîția alții, încît mișună lumea de ei!

Dumnezeu chibzui un timp, apoi le răspuse:

— Acum nu mai e nimic de făcut. Ar trebui însă să strecurăm undeva, într-o nouă ediție a Bibliei de pildă, că, pe lîngă toate celelalte, Domnul Dumnezeu a inventat și producția în serie.

COMPROMIS

— Darwin pretinde că omul se trage din maimuță! Șopti cineva la urechea lui Dumnezeu.

— Hm... Toți și toate se trag de la Dumnezeu. Cînd Adam și Eva au păcătuit, eu i-am transformat în maimuțe și le-am spus: „N-ați vrut să trăiți precum creatorul vostru! Vă pruncesc să evoluați după legile darwinismului!”

OBÎRȘIA PRUDENTEI

Cînd Dumnezeu a creat-o pe Eva, Adam l-a întrebă:

— De ce socoți că-mi trebuie o tovarășă de viață?

— Să nu te plictisești, Adame.

— Mai bine ai fi creat vreo zecă

flăcăi zdraveni, am fi format o echipă de fotbal, bombăni Adam.

După un timp, Dumnezeu își aminti că Adam era nemulțumit și-l chemă la el.

— Uite, Adame, ca să nu circești, m-am gîndit să mai creez un bărbat.

— Vai de mine, tată! se sperie Adam. Acum e riscant!

NEDUMERIRE

— Unde-i logica învățaturii tale, Doamne? jelea un biet om. Mă năpădesc nenorocirile chiar dacă nu ies din cuvîntul tău.

— Logica trebuie căutată în voința mea, fiule. Adevăr zic ție: un fir de păr nu se va clinti fără vrerea Domnului, roști Dumnezeu și-și frecă gînditor chelia.

M. Azov și V. Tihvinski

Dilemă

Trebuia să cumpăr un crap pentru sărbători. Ca să-l păstrăm viu pînă la momentul oportun, ne-am gîndit să-l ținem în cadă. Dar pentru a-l instala în cadă trebuia să scoatem de acolo că-bunii. În definitiv, cărbunii puteau fi depozitați și în antreu. În cazul ăsta, însă, unde naiba să punem cartofii? Ne-am gîndit cît ne-am gîndit pînă cînd soacră-mea a găsit soluția: cartofii să fie puși în bucătărie, cărbunii în antreu, iar crapul, firește, în cadă. Toate bune, dar ce facem cu iepurii de casă? Să-i luăm din bucătărie, asta era clar. Ușor de zis, dar unde să-i ținem? Cuiva i-a venit o idee genială: să ducem iepurii în cămară. Dar în cămară locuia bunicul. Ce facem cu el? Am putea să-l mulăm în locul televizorului, iar televizorul să-l așezăm în locul patului pliant al vărului. Și pe văr unde să-l instalăm? Ar fi putut să doarmă în cadă, dar cada era rezervată crapului!...

Ce era de făcut? Situația părea fără teșire. Sărbătorile se apropiau și noi n-aveam loc de crap. Am analizat problema în fel și chip, dar n-am reușit să-i dăm de capăt.

Intîmplarea și numai intîmplarea ne-a ajutat să ieșim din impas.

În ziua aceea am venit acasă mai devreme ca de obicei și ce-am văzut? O, zei! Vărul dormea în patul meu! Da, dar în schimb puteam transporta cărbunii în antreu, cartofii din antreu în bucătărie, iepurii de casă din bucătărie în cămară, pe bunic din cămară în locul televizorului, televizorul în locul patului pliant al vărului. Bine, bine, dar eu? Chiar așa, eu unde să mă culc?

Ah, da uitasem... eu trebuia să stau la rînd la pește...

(Din „Literaturnaia gazeta“)

— Ce credești că sînt mama? Să-mi bat capul cu fiecare sepe-ret?

Secretul ei

Pierduse ultimul autobuz și acum trebuia să străbată pe jos podul lung, măturat de rafalele vîntului de noiembrie. Nu era de fel plăcut, dar n-avea de ales...

La un moment dat văzu pe pod o femeie. Era tinăra și frumoasă. Stătea rezemată de parapet și se uita țintă la apele turburi ale fluviului, cu privirea unui om care a pierdut pe cineva drag. Părea că încearcă cu tot dinadinsul să-l descopere și să-l silească să iasă la suprafață...

„Dar dacă... dacă are de gînd să se arunce în valuri?” își spuse el și alergă spre femeie.

— Vă rog să mă iertați, aș putea să vă fiu cu ceva de folos?...

— Poate că da.

O șuviță de păr negru îi scăpase de sub căciulița de blană, iar de sub șuviță îl priveau doi ochi luminoși și parcă nișel batjocoritori.

— Știi, mi s-a părut că... că aveai intenția să vă aruncați în fluviu... în-găimă el.

— Și erai gata să-mi dați o mină de ajutor?

— Vai de mine! Dimpotrivă, voiam să vă salvez!

Ea se depărtă de parapet:

— Dacă am să doresc vreodată să mă inec, să nu încercați să mă împiedicați!

„Pe urmă se întîlniră de cîteva ori pe stradă. El îi zîmbea cu aerul unui om inițiat în secretele ei. Dînsa îi zîmbea pur și simplu. Apoi se căsătoriră.

Trecură zile și ani. Își dădură copiii la școală. Din cînd în cînd, își aminteau, zîmbind, de întîlnirea de pe pod.

Într-o bună zi, însă, se certară. El îi strigă, furios:

— Am fost un prost că nu te-am lăsat atunci să sari în apă!

— Nu m-ai lăsat? Tu?! Ifabar n-ai ce s-a întîmplat în seara aceea!

— Ce altceva decît că ai vrut să-ți pui capăt zilelor?

— Eu?! Să-mi pun capăt zilelor? Chiar că ești prost! Află că altcineva s-a aruncat în apă. Din pricina mea! Un bărbat! Și ce bărbat! Tu ești un nimic pe lîngă el!

Și izbucni în plîns.

Copleșit de cele auzite, soțul își luă pălăria, paltonul, umbrela și ieși în stradă.

Îl rodea gelozia. O gelozie cumplită. Cumplită pentru că bărbatul grozav, pe lîngă care el era un nimic, se aruncase de mult în apele fluviului!

Iar soția rămase cu fruntea rezemată de geamul rece, privea în noaptea și plîngea.

Plîngea pentru că în seara aceea bărbatul care se aruncase în valuri nu murise inecat. Ci trecuse fluviul înot și se însurase cu alta.

(Din „Neva“)

— Iar ai fost pe stadion? Desen de A. Grunin

